

# Głos Wielkopolski

Rok II

Poznań, niedziela 22 września 1946 r.

P Nr 260 (564)

Mgr Stanisław Sroka

Prezydent stol. m. Poznania

## SYMBOL ODBUDOWY

W dniu dzisiejszym Poznań otwiera swe pierwsze powojenne Targi Poznańskie, organizowane pod hasłem „Odzież i Dom”. Aczkolwiek Międzynarodowe Targi Poznańskie, będące nawrotem do starej i świetnej

znańskie pod hasłem „Odzież i Dom”. Są one niejako wstępem do Międzynarodowych Targów Poznańskich, są próbą sił, pierwszym powojennym doświadczeniem w tej dziedzinie. Zorganizowane w bardzo trudnych warunkach, na terenie całkowicie zdewastowanym przez działania wojenne, stworzone z niczego, przy dużej dozie wytrwałości i pomysłowości — proszą o połażliwość. Ciężkie warunki w dostateczny sposób tłumaczą drobne niedociągnięcia — te ciężkie warunki powojenne, które sprawiają, że nie wolno od miasta zrujnowanego w 55% domagać się, ani wspaniałych pawilonów, ani zewnętrznej architektonicznej oprawy.

Mimo, że gości naszych nie zachwyci ani wspaniałość wystawy, ani luksus ekspozycji — Targi spełnia jednak swe znaczenie. Nie wywołanie zachwytów jest ich celem —

na to są wystawy — lecz istotny, realny pokaz tego, co przeciętny obywatel może sobie sprawić z artykułów pierwszej potrzeby. Stąd nazwa Targów: „Odzież i Dom”. Dziś przecież sprawy mieszkaniowe i odzieżowe stanowią zasadnicze kłopoty przeciętnego obywatela, zniszczonego wojną.

Na Targach naszych zobaczymy więc, co w tych dziedzinach życia już zrobiono, jak — najtańszym kosztem — można odbudować się, przyodziać i umeblować. Mimo swych skromnych ran spełnia jednak pierwsze powojenne Targi Poznańskie znaczenie jeszcze inne, o wiele donioślejsze: Znaczenie gospodarcze — bo transakcje handlowe wzbogacają nie tylko nasze instytucje gospodarcze, ale co najważniejsze ożywiają nurt gospodarczy miasta i kraju; znaczenie moralne i społeczne — bo pokażą społeczeństwu zrujnowanemu wojną, co w krótkim czasie zdzia-

łać może energia i inicjatywa. Otwarcie pierwszych powojennych Targów w Poznaniu będzie wreszcie nawrotem do naszej wspaniałej na tym polu tradycji.

Jest to historia, która nasze pokolenie zobowiązuje, i tu właśnie miejsce na przypomnienie najważniejszych momentów z dziejów Międzynarodowych Targów Poznańskich.

W aktach miejskich pierwszy dokument dotyczący „Międzynarodowych Targów Poznańskich” odnajdujemy pod datą 4 października 1920 roku. Dokument ten jest protokołem z posiedzenia „Komitetu Wystawy”, posiedzenia, które zwołał pierwszy prezydent miasta śp. Jarogniew Drwęski. Na posiedzeniu tym rozwinęła się szeroka dyskusja nad samą nazwą projektowanej imprezy. Proponowano nazwy „Kontrakty poznańskie”, „Wystawa wzorów przemysłu”, „Targi poznański”. Wreszcie zgodzono się na nazwę „Targi poznańskie”, a ostatecznie na „Międzynarodowe Targi Poznańskie”.

Już po kilku miesiącach, bo 28 maja 1921 roku Poznań jest świadkiem uroczystego otwarcia pierwszych Targów Poznańskich, rozmieszczonych na czterech terenach, a mianowicie przy Wieży Górnosławskiej (wybudowanej z okazji wystawy w 1911 r.) i szkołach przy ul. Berwińskiego, Słowackiego i Różanej. Obok wieży wybudowało miasto prowizoryczny budynek o powierzchni 2.000 metrów, w którym to budynku znalazły się pomieszczenia na stoiska dla wielu firm wystawiających.

Zarząd Miejski od początku zdawał sobie sprawę z niedogodności rozrzużenia Targów na czterech miejscach. Od początku też myślało o koncentracji Targów na jednym terenie. Udało się to jednak przeprowadzić dopiero w czasie piątych z kolei Targów. Od tej chwili zaczyna się też właściwa ich rozbudowa. Miasto przekonawszy się o niesłabnącym rozwoju Targów wykupiło grunty przylegające do terenu przy Wieży Górnosławskiej i rzępało konkurs na rozwiązanie terenu i zabudowania. Wówczas to powstaje tzw. „Pałac Targowy” oraz „Dom Administracyjny”, mieszczący również restaurację.

Teren targowy rozbudowuje się coraz wspanialej. Na ósme Targi staje gotowa tzw. „Hala Centralna” o powierzchni 7.200 m<sup>2</sup> dziesiąte zaś Targi (w 1929 r.) rozrastają się w sławną „Powszechną Wystawę Krajową” tzw. popularnie „Pewukę”. „Pewuka” rozśławia imię Poznania po całej Polsce i staje się wydarzeniem o rezonansie ogólnoeuropejskim. Pieczętuje też swym wielkim sukcesem opinię „Międzynarodowych Targów Poznańskich”, które od tej chwili zajmują trzecie miejsce w tabeli targów europejskich.

Taka przeszłość targowa zobowiązuje miasto. Wierzę też, że wysiłek tak Dyrekcji Targowej, jak i całego społeczeństwa pójdzie w tym kierunku, aby wspaniała przeszłość odżyła. Obecne wznowienie Targów, ich powojenna premiera — to nawiązanie do tej tradycji.

Jakkolwiek Targi Jesienne mają jeszcze zakres ograniczony, stosunkowo skromny, to jednak dzięki nim Poznań znów znajduje się na ustach całego kraju. Goście nasi przekonają się naocznie o wynikach naszej pracy, porównają odbudowę swoich miast z odbudową Poznania, porównają swoje osiągnięcia z naszymi.

Jako gospodarz miasta pragnę, aby opinia gości o nas była jak najlepsza! Podobnie jak nim potrzebujemy wstydić się wyników odbudowy, wyników najlepszych w całym kraju, podobnie również — ufam — nie powstydzimy się naszych Targów Jesiennych, będących wstępem do Międzynarodowych Targów Poznańskich. Ut bonum, felix, faustum, fortunatumque sit!



poznańskiej tradycji targowej, odbędą się dopiero na wiosnę przyszłego roku, to już jednak z obecnymi łączą się wspomnienia dawnych naszych Targów Międzynarodowych, które przed wojną zdobyły sobie zasłużenie początkowo ogólnopolski, a później ogólnoeuropejski rozgłos.

Powojenny Poznań ma szlachetną pasję pobijania rekordów. Całemu krajowi przodujemy w dziele odbudowy, inicjatywa i zmysł organizacyjny w mieście naszym święcą największe triumfy, życie gospodarcze wykazuje tu stale rosnące tempo. Jesteśmy też pierwszym miastem w Polsce, które w okresie powojennym zdobyło się na urządzenie Targów.

Myśl wznowienia Targów Poznańskich rzucił Przewodniczący Miejskiej Rady Narodowej ob. Kowalewski, myśl podjęta realizacją w zapale przez władze miejskie. Realizowano ją też z prawdziwie poznańskim uporem, dopóty, dopóki nie przekonano władz centralnych w Warszawie o celowości wskrzeszenia Targów. Na specjalne podkreślenie zasługują tu nieustrudzone zabiegi dyrektora Poznańskiej Izby Przemysłowo-Handlowej dr. Waschki, który razem z niżej podpisanym tak długo interweniował u czynników oficjalnych, aż przekonał je o konieczności wznowienia Targów Poznańskich, zdobywając równocześnie potrzebne kredyty. W wyniku wspólnych starań osiągnięto wreszcie dla Poznańskich Targów tak życzliwość ministrów ob. ob. Dąbrowskiego, Minca i Sztachelskiego, jak i prezesa Centralnego Urzędu Planowania ob. Bobrowskiego, którzy przyznali kredyty zatwierdzone później przez Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów. Na tym miejscu pozwolę sobie raz jeszcze złożyć oficjalnym czynnikom w Warszawie szczerze i serdecznie podziękowanie za życzliwość dla Targów Poznańskich.

Bez kredytów, bez tego ożywczego zastrzyku finansowego, Dyrekcja Międzynarodowych Targów Poznańskich nie potrafiłaby zwalczyć trudności, piętrzących się w zniszczonym i zubożałym mieście. A tak praca ruszyła żwawo z miejsca, a energia organizacyjna Dyrekcji Targów dokonała reszty.

Pozostająca do niedawna w sferze czystej abstrakcji myśl wznowienia Targów Poznańskich, przybrała kształt realny. Dzisiaj otwieramy pierwsze powojenne Targi Po-



Wiosną powiedziano nam: W tym roku Międzynarodowe Targi Poznańskie obchodzą swoje dwudziestopięcioletnie. Nie mogą więc być nieczynne w swym roku jubileuszowym. W tym roku odbudujemy je częściowo, tak aby jesienią mogły otworzyć swoje podwoje.

Były to śmiałe słowa. Przyjeliśmy je z radością i podjęliśmy na łamach „Głosu” inicjatywę Przewodniczącego Miejskiej Rady Narodowej i Zarządu Miasta. Ale — wyznajemy — mieliśmy poważne wątpliwości, czy istotnie uda się odbudować Targi w ciągu niespełna półrocz. Widzieliśmy przecież zniszczone, częściowo zupełnie zburzone zabudowania Targów. I wiedzieliśmy, że miasto nie ma pieniędzy, ani widoków na otrzymanie poważniejszych kredytów państwowych na ten cel. A jednak — plan został wykonany: Międzynarodowe Targi Poznańskie już przed paru miesiącami wznowiły swoją działalność. Zorganizowały stoiska polski na międzynarodowych targach w Paryżu, Lyonie, Sztokholmie i Pradze. W tempie poznańskim odbudowano najpotrzebniejsze hale targowe. Urządzono Gospodę Targową, która odda naszym miastu wielkie usługi nie tylko w czasie Targów. I — wreszcie — zorganizowano Targi Jesienne „Odzież i Dom”. Ludzie, którzy tego dokonali w pełni zastąpili na zaszczytne miano:

Ludzi, którzy dobrze spełnili swój obowiązek wobec miasta i kraju.

# XI sesja KRN otwarta

## Wspaniała mowa Prezydenta Bieruta

Warszawa, 20. 9. Dziś nastąpiło otwarcie XI sesji Krajowej Rady Narodowej. Sala obrad KRN już od godziny 9-tej rano zaczynała zapieścić się postami. Niebawem zaczynały się również zapieścić loże i piętra, przeznaczone dla członków korpusu dyplomatycznego. Przybywają: dziekan kor-

pusu ambasador Lebediew, ambasador Holenderski Bentinck, ambasador Jugosławii Bozo Liumovic, posłowie z Belgii, Bułgarii, Rumunii, Finlandii, radca ambasady Stanów Zjednoczonych i inni. Środkową lożę i piętra zajęła generalicja Wojska Polskiego. Li-

cznie reprezentowana jest prasa zagraniczna z przedstawicielami agencji prasowych: Tass, Rentera, Associated Press, i inni. Na ławach prasowych zasiadają czołowi dziennikarze polscy.

Z prawej strony Prezydium — dwa rzędy ław rządowych. Balkony 1 i 2 piętra prze-

znaczone są dla publiczności. Słychać trzask aparatów fotograficznych. W kuluarach toczą się rozmowy na temat 11 sesji.

O godz. 10.30 Prezydium KRN zajmuje swe miejsce. Przed oficjalnym otwarciem obrad prezydent Bolesław Bierut wygłosił wspaniałą mowę, w której jasno określili stanowisko Polski w sprawie jej granic. Mowa ta wywarła ogromne wrażenie także w łóżach korpusu dyplomatycznego. Izba przerywała mówcy kilkakrotnie długotrwałymi oklaskami i śpiewem. Dwa razy rozbrzmiały mocne słowa „Roty“.

W ten sposób zmanifestowana jedynomyślność Izby była wyrazem nastrojów i zgodnej woli całego narodu, woli utrzymania na zawsze odwiecznych ziem piastowskich.

## Dymisja ministra Wallace'a

London (obs. wł.) Wczoraj prezydent Stanów Zjednoczonych, Truman zażądał od ministra handlu, Wallace'a ustąpienie z rządu. Prezydent oświadczył, iż polityka Stanów Zjednoczonych zostaje niezmienną, a między poglądami politycznymi Wallace'a a polityką rządu powstał konflikt i nie można pozwolić na to, aby konflikt naraził na szwank stosunki polityczne z innymi krajami. Prezydent Truman stwierdził, że dotychczasowa polityka Stanów Zjednoczonych zostanie w mocy i żadne zmiany nie nastąpią. Mam pełne zaufanie do Byrnesa i delegacji amerykańskiej, biorącej udział w konferencji państwowej — oświadczył Truman. Polityka za-

graniczna Stanów Zjednoczonych jest obecnie zagadnieniem najważniejszym, ponieważ odpowiedzialność za ustalenie praw i trwałego pokoju ciąży nie tylko na narodzie amerykańskim,

ale i wszystkich narodach świata. Minister Henry Wallace zawiadomił prezydenta o ustąpieniu ze swego stanowiska. Dymisja została przyjęta z dniem wtorkowym.

## Niemcy mordują Polaków

### Niemieccy bandyci grasują w polskich lasach

Niejednokrotnie pisano już o tym, z jakich elementów rekrutują się członkowie grasujących jeszcze tu i ówdzie na terenie Wielkopolski band. Nie jest też rzeczą przypadku, że między rabu-

siami i bandytami obwołującym się wrodzonym Andersa, czują się najlepiej niedawni volksdeutsche, SA- i SS-mani.

Niedawno zlikwidowana przez organa Bezpieczeństwa banda „Waldemara” i „Huragana”, grasująca w okolicach Kępna składała się prawie że wyłącznie z Niemców.

W dniu 16 września br. dwóch oficerów W.B.W. zostało zatrzymanych przez bandę „Szeffa Czesia”, ukrywającą się w lesie koło Grodziska, w powiecie Nowy Tomysł. W międzyczasie, gdy banda „przesłuchiwała” zatrzymanych, nadjechała wojskowa grupa operacyjna, na widok której banda uciekła w popłochu, pozostawiając szesnaście rowerów. W ostatniej chwili bandyci zastrzelili jed-

nego z zatrzymanych przez nich oficerów, chorążego Kowalczyka, a drugiego ranili ciężko w płuca i w rękę. W pościgu za bandą grupa operacyjna zabiła trzech bandytów. Nazwiska dwóch zabitych są: Will Adolf, pseudo „Tygrys” i Meier Georg, pseudo „Jef”. Nazwiska mówią same za siebie. Jeden z nich miał jeszcze przy sobie zdjęcie z czasów, gdy z prawdziwego niemieckiego „Tigra” strzelał do Polaków.

Wojna się skończyła, lecz mordować Polaków można nadal. Wystarczy wstąpić w szeregi band leśnych spod znaku Andersa, tam chętnie przyjmują volksdeutsche, jak również wszystkich zdradźców faszystowsko-hitlerowskich, dla których nie ma miejsca w społeczeństwie polskim.

## Echa mowy Churchilla

London (PAP). Winston Churchill w swym przemówieniu zurychskim wystąpił z nową koncepcją utworzenia „regionalnej organizacji” Europy. Sędziwy przywódca Torysów z okazji każdego większego wystąpienia — obdarza świat nową zbawiającą ideą. W mowie fultonskiej była nią idea zjednoczenia Wielkiej Brytanii ze Stanami Zjednoczonymi. W mowie zurychskiej zaś jest nią fantastyczna koncepcja francusko-niemieckiej hegemonii w Europie, Niemcy — rzecz oczywista — już podchwycili tę koncepcję, gotowi do „kierowania” Europą. Lecz Paryż nie wykazuje wcale zachwytu dla idei Churchilla.

Pewne koła polityczne w Londynie usiłują nadać przemówieniu Churchilla specjalny charakter. Komentator Reutera stwierdza, że „przemówienie Churchilla wywoła wielką burzę w Londynie i na całym świecie, podobnie jak mowa Wallace'a. Oba te przemówienia są krańcowo różne z punktu widzenia zachodnich demokracji. Podczas gdy Wallace wypowiedział się za porozumieniem ze Związkiem Radzieckim, to mowa Churchilla wywołała wrażenie, że pragnie on współpracy francusko-niemieckiej, przy której pomocy Anglia i Stany Zjednoczone mogłyby stanowić dość silny blok do przeciwstawienia się Związkowi Radzieckiemu. Wypowiedź Churchilla stwierdza jednak dla rządu brytyjskiego znaczne zmniejszenie kłopoty niż mowa Wallace'a dla Stanów Zjednoczonych. Churchillowski plan różni

się zasadniczo od koncepcji Bevina opania polityki zagranicznej na współpracy mocarstw, co w istocie rzeczy wzmocnia pozycję brytyjskiego ministra spraw zagranicznych...

W politycznych kołach londyńskich utrzymuje się za rzecz oczywistą, że Bevin odradza się od fantasmagorii Churchilla może jedynie zrykać.

Ciepłe polnieckie momenty w przemówieniu Churchilla kryją w sobie antypolskie akcenty. Opinię tą podzielają wszyscy obserwatorzy londyńscy. Ba, niektórzy nawet dopatrują się w tym przemówieniu akcentów antyfrancuskich, choć Churchill przeznaczył dla Francji kierownicze miejsce w przyszłej Europie francusko-niemieckiej. Europa taka żywo przypomina koncepcję Laval'a i Petaina skazanych za zdradę stanu.

## Polska otrzymuje 19 statków tytułem reparacji

Moskwa (PAP). W dniu dzisiejszym wyjechał z Moskwy do kraju wiceminister Żeglugi i Handlu Zagranicznego dr Petruszewicz. Przed odjazdem z lotniska moskiewskiego wiceminister Petruszewicz złożył korespondentowi PAP nastę-

pujące oświadczenie: „W wyniku rozmów, które się toczyły ostatnio w sprawie realizacji polsko-radzieckiej umowy reparacyjnej pomiędzy delegacją polską pod moim przewodnictwem oraz delegacją radziecką pod przewodnictwem wice-ministra Floty Morskiej ZSRR Nowikowa — uzgodniono w dniu 19 września 1946 r. listę statków podlegających przekazaniu Polsce w wykonaniu polsko-radzieckiej umowy reparacyjnej.

Ogółem w liczbie 19 statków, które przyspać mają Polsce, znajdują się: nowoczesny szybki parowiez turbinowy pasażerski „Duala”, statek — prom kolejowy „Mecklenburg” dwa nowoczesne linowce „Athen” i „Rheifels” jeden tankowiec, 6 statków trampowych oraz 3 silne holowniki.

Statki te natychmiast po zatwierdzeniu listy przez polsko-radziecką mieszana komisję reparacyjną, która zbierze się dnia 5 października br. w Berlinie, będą przekazane rządowi polskiemu i wejdą w skład polskiej floty handlowej.

Rozmowy toczyły się w duchu przyjaźni i wzajemnego zrozumienia, co wpłynęło na znaczne przyspieszenie pracy”.

## Jabłonie kwitną — będzie ostra zima

Warszawa (API). W jednym z ogrodów w Aninie pod Warszawą zakwitła jabłonka, która już owocowała w tym roku. Większy meteorolog twierdzi, że w obliczu takiego wzbryku natury należy spodziewać się bardzo ostrej zimy.

### Kto zna Hühnera?

Prokuratura Specjalnego Sądu Karnego w Warszawie prowadzi dochodzenie przeciwko dr. Erwinowi Hühnerowi, byłemu prokuratorowi sądu niemieckiego w Warszawie.

Wzywa się wszystkie osoby, które miały dowody działania Erwina Hühnera na szkole Polaków — do osobistego zgłoszenia się w Prokuraturze Specjalnego Sądu Karnego w Warszawie (ul. Marszałkowska nr 95 godz. 8—15) w przeciągu 10 dni od daty niniejszego ogłoszenia, bądź o złożeniu w tym samym terminie zeznań na piśmie.

### Były król bułgarski opuścił kraj

Sofia (PAP). Ministerstwo Spraw Wewnętrznych ogłosiło, że były król bułgarski wraz z rodziną opuścił Bułgarię, udając się do Egiptu.

### Jaki kostium zrobić z przydziałowego materiału?

### Jaką sukienkę uszyć na jesienne chłody?

### Jakie płaszcze będą modne?

### Jak uszyć szkolny mundur?

### Jak oszczędnie prowadzić dom?

Na te i wiele innych pytań znajdzie każda kobieta odpowiedź w nowym

11-tym NUMERZE CZASOPISMA DLA KOBIET

„Moda i Życie Praktyczne”

9.395

## Podniesienie renty inwalidzkiej

Warszawa (API). Rada Ministrów uchwaliła dekret o podwyższeniu zaopatrzenia inwalidzkiego od dnia 1 września 1946 r.

Dekret ten wprowadza olbrzymią poprawę bytu inwalidów wojennych, ustalając rentę zasadniczą dla inwalidów wojennych i wojskowych, którzy utracili zdolność zarobkową od 45% do 100% — na 1.250 złotych miesięcznie. Oznacza to dziesięciokrotne zwiększenie renty w stosunku do okresu sprzed 1939 roku. W tym samym stosunku zostały podniesione dodatki dla ciężko poszkodowanych, które wahają się od 100 do 750 złotych miesięcznie. Poza tym bardzo wydatnie podwyższono dodatki na pielęgnację, które jak np. dla inwalidów niedołężnych, potrzebujących stałej opieki, wynosi 1.000 złotych miesięcznie, zamiast jak dotychczas 25 zł. In-

walidzi całkowicie obezwładnieni fizycznie otrzymywać będą 2 tys. z zamiast dotychczasowych 75 zł. W ten sposób niedoły do pracy inwalida, wymagający stałej opieki, będzie pobierał łącznie około 5 tys. złotych, co zapewni mu niezbędne minimum egzystencji.

Dekret przyszedł również z pomocą wdowom i sierotom po inwalidach, których zaopatrzenie pieniężne wymierzone będzie od renty zasadniczej, wynoszącej 1.250 zł. mies.

Inwalidzi ciężko poszkodowani otrzymują rentę powiększoną czterokrotnie w stosunku do 1939 roku. Podstawą wymiaru dla nich będzie renta zasadnicza w wysokości 500 zł. Niezależnie od tego dekret upoważnia ministra Pracy i Opieki Społecznej do podwyższenia stawek inwalidom ciężko poszkodowanym.

## USA nawiązuje stosunki handlowe z ZSRR

Waszyngton (API). Amerykańskie ministerstwo handlu podało do wiadomości, że dwóch przedstawicieli Stanów Zjednoczonych przybyło dziś z Moskwy, gdzie w czasie 6-cio tygodniowych rokowań opracowało podstawę nawiązania ściślejszych stosunków gospodarczych między obu krajami. Przedstawiciele ci odbyli rozmowy

z sowieckim ministrem handlu zagranicznego, Mikojanem, który odmówił się przychylnie do ich koncepcji. Oświadczenie ministra handlu podkreśla, że tematem rozmów było zbadanie ogólnych możliwości nawiązania i rozwinięcia stosunków handlowych.

## Zachód nie chce wojny

Nowy Jork (API). „Żaden przywódca demokratyczny, który zdecydował się na wojnę z Rosją, nie uzyskałby absolutnie żadnego zdecydowanego poparcia opinii publicznej” — oświadczył dziś przez radio amerykański przewodniczący brytyjskiej partii pracy prof. Herold Laski. Przemawiając na temat ostatniej kontro-

wersji Byrnesa i Wallace, Laski podkreślił, że „wojna taka wywołaby niezmiernie cierpienia ponad ludzką wytrzymałość”. W Wielkiej Brytanii nie uważamy, aby różnice między naszymi i rosyjskimi poglądami miały oznaczać wojnę. Uważamy, że potrzebna jest z naszej strony większa cierpliwość.

### Transport mięsa kanadyjskiego w drodze do Polski

London (PAP). Agencja Reutera donosi z Montrealu, że w dniu jutrzejszym wyruszy do Polski statek brytyjski wiozący osiem milionów funtów mięsa kanadyjskiego.

### Socjaliści rządzą w Brazylii

Rio de Janeiro (API). W tajnym głosowaniu większością 178 głosów przeciwko 139, wybrany został wiceprezydentem republiki brazylijskiej socjaldemokrata Nereu Ramos. W ten sposób zarówno na stanowisku prezydenta, jak i wiceprezydenta znajdują się kandydaci partii socjaldemokratycznej.

### Degrelle w Ameryce

London (API). Leon Degrelle belgijski kolaborant i przywódca rexistów wywładował dziś podobno potajemnie na rybrzeżu Ekwadoru prawdopodobnie na północ od prowincji Esmeraldas. Dobrze poinformowane źródła ekwadorskie twierdzą, że ministerstwo spraw wewnętrznych otrzymało już sprawozdanie o wyładowaniu.

### Naprawienie kryzdy

Berlin (API). 800 przedsiębiorstw przemysłowych w Turynii i około 1.000 w Saksonii skonfiskowanych b. działaczom nazistowskim i przestępcom wojennym, zostało zwróconych ich prawnym właścicielom po udowodnieniu, iż nie byli działaczami hitlerowskimi.

### Deportacja oficerów greckich

London (API). W kołach Eam w Atenach, oświadczone dziś, że rząd wydał rozkaz deportowania 5 wyższych oficerów armii greckiej, w tym dowódcę Elias w czasie wojny generała Stephana Saraphisa i gen. Bakir dzis. Wydano również rozkaz deportowania 4 pułkowników, 9 podpułkowników, 6 kapitanów i 4 poruczników. Postawa prawna do deportacji ma być serią procesów oficerów Elias w najbliższym czasie.

### Manewry floty brytyjskiej

London (PAP). Floty brytyjskiej złożona z 4 krążowników, 1 lotniskowca, 7 kontrtorpedowców i 2 łodzi podwodnych opuściła port La Vallette na Malcie, udając się na manewry do morza Egejskiego. Podczas manewrów okręty brytyjskie zawiną do kilku portów greckich.

## Tygodnik brytyjski o Polsce

London (API). Komunikat brytyjskiego ministerstwa spraw zagr. podaje do wiadomości, że w najbliższym czasie wychodzić będzie w Polsce tygodnik wydawany przez oddział informacyjny ministerstwa. Tygodnik będzie miał 8 stron objętości i wiele ilustracji. Ma on na celu informowanie publiczności polskiej o ważniejszych wydarzeniach okresu powojennego Wielkiej Brytanii i Imperium Brytyjskiego, stworzenie głębszego porozumienia między obu narodami i zacieśnienia więzów przyjaźni.

## Zakończenie strajku marynarzy w USA

Nowy Jork (PAP). Strajk marynarzy amerykańskich zakończył się w czwartek wieczorem. Robotnicy mają otrzymać podwyżkę płac od 5 do 10 dolarów miesięcznie. Również około 3 tysięcy z ogólnej liczby 15 tysięcy strajkujących kierowców ciężarówek powróciło do pracy po obliczeniu przysługującej podwyżki.

### Atak na rozgłośnię

Rzym (API). Rozgłośnia w Palermo została wczoraj zaatakowana przez stu uzbrojonych ludzi z granatami i karabinami maszynowymi. Walka między żołnierzami, broniącymi rozgłośnię i atakującymi trwa nadal. Posiłki policji zostały zatrzymane przez innych napastników, którzy otworzyli na nie ogień.

Wełnę surową  
kupuje oraz zamienia  
na tkaniny gotowe  
Łódzka Hurtownia  
Artykułów Włókienniczych  
Poznań, św. Marcina 61 — Tel. 35-40

# Na początku było słowo...

Tego roku w lutym zaczęły się w kołach Zarządu Miejskiego pierwsze rozmowy o konieczności wznowienia Międzynarodowych Targów Poznańskich. Byłem wówczas pogrążony w pracy na odcinku Zakładów Miejskich stołecznego miasta Poznania kiedy do mych uszu doszły pierwsze odgłosy tych rozmów. Zakłady były już wówczas w pełnej rekonwalescencji i nie groziło im już zahamowanie normalnego trybu pracy. Mogłem zatem pomyśleć o odejściu z tego terenu, by oddać się nowemu zadaniu, jakie wiązało się z renesansem Międzynarodowych Targów Poznańskich. Zadanie jednak było tak przerażające wielkie, że zabrakło mi odwagi natychmiastowego zdecydowania się i wzięcia odpowiedzialności za ten nowy odcinek. Jednak już w kilka dni potem oglądałem gruzy terenów targowych mając w kieszeni patent zobowiązujący mnie do ich odbudowy. Gruzy zatem zdecydowały. W dwóch pokojkach w Wydziale Przemysłowym Zarządu Miejskiego zostały urzędowo prowizorycznie biura M. T. P. W tym właśnie czasie przywiózł dyrektor Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu Dr. Waschko propozycję Ministerstwa Żeluzi i Handlu Zagranicznego, by Dyrekcja Targów Poznańskich podjęła się zorganizowania udziału Polski w Międzynarodowych Targach w Lyonie. Propozycja została przez nas przyjęta i trzeba było zrobić wszystko, by ta pierwsza impreza wypadła jak najlepiej, gdyż od tego w dużej mierze zależał dalszy rozwój sprawy wznowienia Międzynarodowych Targów Poznańskich.

Do pracy nad przygotowaniem tej imprezy przystąpił się pięcioosobowy wówczas zespół targowy całym sercem. Nie lada trudności były do pokonania. Przewiezienia eksponatów z Poznania do Lyonu nie podjęło się żadne przedsiębiorstwo transportowe. W sytuacji tej nie zabrakło nam konceptu. Doszliśmy do wniosku, że jeśli nawet przedsiębiorstwo branżowe nie chce czy nie może podjąć się tak ryzykownej w owym czasie wyprawy, nie znaczy to bynajmniej, by Targi same nie miały wywiązać się z tego zadania. Dziś z rozucelieniem przypominam sobie naszą romantyczną wyprawę ciężarówym samochodem, która miała stać się pierwszym przypieczetowaniem chlubnej tradycji przedwojennych Międzynarodowych Targów Poznańskich. 9 dni i nocy w większości bezsennych, bo spędzonych na jeździe, trwała nasza podróż, stawiająca uczestników wyprawy wobec sytuacji mocno przypominających odległe czasy średniowiecza. Wyprawa skończyła się pomyślnie i prasa polska mogła za dziennikami francuskimi donieść opinii publicznej w kraju, że pierwszy polski występ targowy na gruncie międzynarodowym został zakończony pełnym sukcesem. Dysponując tym atutem, Targi Poznańskie zintensyfikowały swe starania o państwowy kredyt inwestycyjny dla odbudowy budynków i hal targowych. Starania te po licznych i wszechstronnych zabiegach i konferencjach z czynnikami miarodajnymi zostały ostatecznie zakończone pozytywnie.

Lecz już przed tym rozpoczęła się „papierowa” odbudowa Targów Poznańskich... na kredyt. Przypominam sobie pierwszą rozmowę z arch. Kirkinem, wobec którego do dzisiejszego dnia czuję dług wdzięczności. Wyjaśniłem mu wówczas, że Targi nie dysponują żadnym zapasem gotówkowym i zapytałem czy mimo to gotowy byłby się podjąć zaprojektowania odbudowy Halli Cieżkiego Przemysłu. Do wykonania projektu potrzebna była pomoc szeregu innych architektów, techników i rysowników. Zobowiązanie zostało jednak przyjęte i na kredyt wykonane. Równocześnie zaś inż. Tomaszewski, kierownik Miejskiej Pracowni Urbanistycznej wraz z swoim zespołem pracował na własne ryzyko i odpowiedzialność nad nowym rozplanowaniem poszerzonych o przyłegłe cmentarze katolickie i żydowski terenów targowych. Wytworzyła się zatem wokół Targów wysoka temperatura uczuciowa, której poddał się w pierwszej linii zespół pracowników targowych z dyrektorem handlowym Stefankim na czele. Czymże bowiem innym aniżeli ta temperatura można było wytłoczyć fakt, że np. zamężna pracowniczka, posiadająca kilkanaście nieletnich dzieci, przesiadywała przy maszynie bez jakiegokolwiek służbowego naciśku nieraz do późnej nocy. Opanowała nas wszystkich szalona ambicja utrzymania tej

pozycji, jaką na odcinku targowym stworzyła mozolna praca obywatelstwa międzywojennego pokolenia. Poznań niechętnie wyzeka się raz osiągniętych zdobyczy, a Międzynarodowe Targi Poznańskie stanowią wśród tych zdobyczy jeden z najcenniejszych klejnotów.

Nie poprzestaliśmy jednak wyłącznie na realizowaniu ambicji zrekonstruowania dorobku, który wojna rozsypała w gruzy. Odcinek odbudowy był tylko jedną z dziedzin intensywnej pracy powojennych Targów.

Pozyskaliśmy ważny obiekt hotelowy „Gospodę Targową”. Zbyt często o tym była mowa, by na tym miejscu jeszcze raz zobrazować zniszczenie, jakie na „Gospodzie Targowej” zaszliśmy.

Działaj dysponujemy na „Gospodzie Targowej” ilością 300 pokoi, których wartość dla naszego miasta staram się na innym miejscu przedstawić.

Trzecim niemniej ważnym odcinkiem, nowym w stosunku do okresu przedwojennego, jest cały rozległy teren pracy Wydziału Zagranicznego. Zorganizował on pawilony polskie na 4 imprezach zagranicznych, a mianowicie w Lyonie, Paryżu, Sztokholmie i Pra-

dze. Nie wydaje nam się, byśmy w którejś z tych imprez, przynieśli ujmę polskiemu imieniu, a są dane po temu, by stwierdzić, że przeciwnie Polska odniosła na tych imprezach poważne korzyści nie tylko natury handlowej, lecz również i politycznej.

Dalszymi odcinkami pracy Międzynarodowych Targów Poznańskich jest Biuro Informacji Gospodarczej, którego stały rozwój przyczyni się do usprawnienia polskiej wymiany handlowej w obrocie wewnętrznym i zagranicznym.

Wreszcie w trakcie realizacji jest sprawa przejęcia na zlecenie Ministerstwa Żeluzi i Handlu Zagranicznego zadania zorganizowania stałej Wystawy Prób i Wzorów wraz z zbiornicą tych prób, w której zaopatrywani byłiby polscy attaché handlowi.

Jeśli zważyć, że praca na tych odcinkach została podjęta w ciągu zaledwie jednego półrocza i wykonywana była przez niewielki zespół pracowników, wówczas można dopiero ocenić jej wartość.

Trzeba tu jednak powiedzieć, że wyłączenie się w tak krótkim czasie z tyłu obowiązku było do pomyślenia jedynie w oparciu o pełną osobistą i urzędową, moralną i mate-

rialną pomoc szeregu osób, przede wszystkim zaś tych, którzy wchodzą w skład Komisji Targowej z prezydentem miasta mgr. Sroka na czele.

Od zrozumienia, jakim nas darzyć będą centralne władze państwowe, zależy będzie w dużej mierze czy Międzynarodowe Targi Poznańskie zrealizują swoje dalsze plany i osiągną te perspektywy, jakie się przed odradzającymi Targami roztaczają.

Mamy na przyszłość wielkie ambicje, których w ramach niniejszego artykułu nie będę próbował przedstawić. Powiem tu tylko, że jeśli będziemy kusić się o ich realizację, zawsze wracać będziemy do wspomnianych tutaj przeze mnie pierwszych dni górnych i chmurnych, szukając w nich pokrzepienia i wiary. Niechaj mi będzie bowiem wolno wypowiedzieć następującą herezję ekonomiczną: istotnym i najważniejszym źródłem materialnych dokonań na wielką skalę było i zawsze chyba nim pozostanie całkiem niematerialne zjawisko: myśl-idea owiana ciepłym tchnieniem uczucia.

Tak przynajmniej było i jest u nas na Targach.

Na początku było słowo...

## Dr ST. WASCHKO

Dyr. Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu.

# Ćwierćwiecze Targów Poznańskich

Dzień 21 września 1946 r. jest prawdziwym świętem dla miasta Poznania, dniem, w którym odradza się do nowego życia instytucja nie tylko znamienita dla miasta, lecz również w dużej mierze stanowiąca o jego życiu gospodarczym, o jego rozwoju i dobrobycie. Targi poznańskie mają oczywiście ogromne znaczenie dla całego kraju; obroty na Targach w r. 1938, z którego sprawozdanie się dochoowało, osiągnęły cyfrę 90 mil. zł., w r. 1939 niewątpliwie przekroczyły 100 mil., w czym znaczny odsetek obrotów z zagranicą. Nie posiadając charakteru dzielnicowego czy lokalnego, o czym świadczą choćby zupełnie znikoma ilość wystawców miejscowych, wynosząca zaledwie kilka procent (w r. 1938 — 6,3%), mimo to Targi dla samego miasta są doniosłym czynnikiem jego rozwoju. Można by obliczyć z dużym prawdopodobieństwem ile Poznań rocznie na Targach zarabiał, jakie kwoty wpływały do miasta dzięki wystawcom i zwiedzającym. Targi stanowiły zwłaszcza dla mieszkańców Wielkopolski pierwszorzędną atrakcję turystyczną, rozrywkową, pomijając znaczenie Targów dla miejscowego handlu, przemysłu i rzemiosła. Dzięki Targom mieliśmy w Poznaniu Powszechną Wystawę Krajową, która poważnie przyczyniła się do rozwoju miasta i dzięki której kryzys u nas według ogólnej przyjętej opinii opóźnił się o jeden rok.

Gdy z zawieruchy wojennej pawilony targowe wraz z t. zw. palacem targowym, t. j. gmachem administracyjnym, uległy prawie całkowitemu zniszczeniu, sprawa odbudowy urzędów targowych i reaktywowania instytucji Targów w Poznaniu nabrała pierwszorzędного znaczenia. Znaczenie to nabrało wyrazistości, zwłaszcza na tle 55%-go zniszczenia miasta, obliczając to zniszczenie wartościowo. Nieodbudowanie Targów poznańskich oznaczałoby poważne odwiecenie dzieła odbudowy samego miasta, nie mówiąc już o znaczeniu instytucji Targów dla życia gospodarczego kraju.

Zrozumienie pilności potrzeby odbudowy Targów nie od razu było powszechne i niesporne. Wysuwano projekty uczynienia Wrocławia miejscem głównych targów w Polsce ze względu na przeważnie niezniszczone pawilony targowe w tym znacznie bardziej od Poznania zrujnowanym mieście. Były też zamiary ustalenia głównej imprezy targowej dla Polski na wybrzeżu. Nie miejsce tu na wytaczanie argumentów przeciwko takim koncepcjom, najważniejsze jest to, że stanowisko Międzynarodowych Targów w Poznaniu zostało zdecydowane przez Rząd w sensie pozytywnym. Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów na posiedzeniu swym w dniu 12 kwietnia br.

powziął uchwałę tej treści, że corocznie w pierwszym tygodniu, począwszy od maja 1947 roku, organizowane być mają Międzynarodowe Targi Poznańskie, mające charakter imprezy stałej, ujmującej całokształt życia gospodarczego i stosunki polskie z zagranicą.

Równocześnie Komitet Ekonomiczny powziął uchwałę co do rocznego urządzania Targów Gdańskich w jesieni, i to począwszy od jesieni przyszłego roku. Oczywiście nie koliduje to z urządzaniem w jesieni corocznie przez Targi poznańskie rozmaitych imprez wystawowych o mniejszym znaczeniu.

Tak więc stanowisko Targów poznańskich w rzedzie targowych imprez w Polsce zostało ugruntowane i umieszczone na pierwszym miejscu. Stanowisko tych Targów za granicą zostało ugruntowane kilkunastoletnią działalnością, która doprowadziła do osiągnięcia nie byle jakiego sukcesu, bo Targi poznańskie zwycięsko przeszedłszy kryzys gospodarczy, wysunęły się na trzecie miejsce wśród targów europejskich pod względem zajętego metrażu.

Targi Poznańskie, które rozpoczęły swoją działalność w roku 1921, przekształciły się w Targi Międzynarodowe w r. 1925. Tak więc w roku bieżącym Targi obchodzą pierwsze ćwierćwiecze swego istnienia, obchodzą je w poczuciu dobrze spełnionego obowiązku, dobrego służenia życiu gospodarczemu Rzeczypospolitej, dlatego też Targi jako takie, jako instytucja, zasługują co najmniej na złoty krzyż zasługi.

Targi dźwigają się z ruin, dźwigają się powoli ze względu na ogrom zniszczenia i na ogrom zadania odbudowy. Kosztorys odbudowy Targów w ramach przedwojennych, sporządzony przed wielu miesiącami, wynosił trzydziestakilkadziesiąt milionów złotych. Kosztorys ten w międzyczasie niewątpliwie już stał się nieaktualnym. Lecz Targi nie zamierzają zamknąć się w ramach przedwojennych, tak jak nasze życie gospodarcze z ram tych wyjść musi. Targi zamierzają swój metraż powiększyć mniej więcej dwukrotnie. Zostanie rozpisany ogólnopolski konkurs architektoniczny na odbudowę i rozbudowę Targów, których tereny zostaną rozszerzone na przyłegłe tereny byłych cmentarzy katolickiego i żydowskiego. Istniejące już, choć nie zdecydowane projekty kazań stwierdzić, że Targi poznańskie po odbudowie i rozbudowie będą o wiele piękniejsze jak przed wojną. Będą prawdziwą ozdobą miasta i umożliwią imprezy wystawowe w skali o wiele większej jak przed wojną. Poznań utrwalił swój charakter miasta wystawowego. Możemy mieć nadzieję,

że gdy z okazji pierwszego dziesięciolecia nowej Polski będzie organizowana druga powszechna wystawa krajowa, nie będzie już rzeczą sporną, gdzie ta wystawa winna być urządzona. To należy mieć na uwadze już teraz przy planowaniu odbudowy Targów.

Pierwsza impreza targowa zorganizowana została z konieczności w małym zakresie ze względu na warunki lokalowe. W roku przyszłym Targi poznańskie w normalnym swoim terminie wypadną znacznie okazalej, już znaczna część pawilonów zostanie odbudowana i przebudowana.

Targi poznańskie zawsze chlubiły się tym, że obywają się bez subwencji rządowych. Po winie zamierzają kontynuować tę chlubną tradycję. Subwencja rządowa przynajmniej na odbudowę Targów jest zupełnie znikomą w stosunku do potrzeb (dotychczas 17 milionów zł.), podobnie jak pomoc rządowa na odbudowę miasta (70 mil. zł. w roku ub. gdy Warszawa otrzymała ok. 3 miliardów zł.). Znacznie większa jest pomoc kredytowa. A kredyt trzeba spłacić. Dyrekcja Targów ma nieopłonna nadzieję, że własnymi siłami, a tylko przy pomocy kredytowej Rządu, potrafi prowadzić dalej dzieło odbudowy Targów. A sprawności swoją Dyrekcja Targów miała już okazję zadokumentować po wojnie organizując z ramienia Ministerstwa Żeluzi i Handlu Zagranicznego udział Polski za granicą w targach w Lyonie, Paryżu i ostatnio w Sztokholmie, i przygotowując udział nasz za granicą we wielu innych imprezach targowych i wystawowych.

Kola gospodarce witać z zapalem odżyły Targów poznańskich, widząc w nich normalne narzędzie dystrybucji i czynnik rozwoju gospodarczego kraju o niesłabnącej a nawet zwiększonej aktualności. Zapoznanie kół gospodarczych i całego społeczeństwa ze stanem naszej produkcji, z jej możliwościami i programami, z nowymi metodami pracy, nowymi tworzywami, wynalazkami, z najnowszymi zdobyczami naukowej organizacji pracy, propaganda celowego spożycia, oszczędności i racjonalności w produkcji, budzenie szlachetnego współzawodnictwa w wytwórczości i zbycie, w służbie dla interesu społecznego, służbie dla narodu i Państwa — oto zadania tej instytucji, która odradzając się jak feniks z popiołów do nowego życia, wzywa wszystkich do współpracy we wielkim dziele odbudowy i rozbudowy gospodarstwa narodowego, podniesienia stopy życiowej i kultury narodu, budowy mocnych podwalin gospodarczych dla nowej i wolnej Rzeczypospolitej.



FR. STEFAŃSKI

dyrektor handlowy Międzynarodowych Targów Pozn.

# Podział i znaczenie targów

W związku z wystąpieniem Polski w roku bieżącym na Międzynarodowych Targach w Lyonie, Paryżu, Sztokholmie i Pradze cała prasa poświęca wiele uwagi tym ekspozycjom. Dlatego też może nie od rzeczy będzie zapoznać się chociaż w grubych zarysach z instytucją Targów, która ma poważne znaczenie dla życia gospodarczego nie tylko kraju, który je urządza, ale jako instrument ułatwiający wymianę dóbr gospodarczych dla gospodarki ogólno-światowej.

Ze względu na cele, dla jakich zostały powołane do życia i zadania, jakie dane targi spełniają, dzieli się one na: targi międzynarodowe i targi krajowe. Targi międzynarodowe dzieli się z kolei na: targi ogólne i targi branżowe. Na targach międzynarodowych ogólnych są reprezentowane przeważnie wszystkie gałęzie przemysłu, względnie przynajmniej różne gałęzie przemysłu z różnych państw. Np. Lipsk, Paryż, Praga, Poznań, Wiedeń, Mediolan. Na targach międzynarodowych branżowych są reprezentowane różne państwa, lecz tylko z jednej gałęzi produkcji, względnie ściślej związane z daną gałęzią, jak np.: targi budowlane, tekstylne, hodowlane, techniczne itp.

Targi krajowe dzieli się na targi ogólne, branżowe i regionalne. Na targach ogólnych reprezentowane są wszystkie gałęzie przemysłu, lecz tylko takie, jakie danemu krajowi są właściwe. Typowym przykładem są targi w Bazylei. (Od 1947 roku mają one być przekształcone również na międzynarodowe).

Targi branżowe urządzone specjalnie dla danej gałęzi produkcji, np. targi na wina w Bordeaux, tegoroczne Targi p. n. „Odzież i Dom” w Poznaniu, Targi na meble w Szwajcarii itp.

Targi regionalne, na których reprezentowane są różne gałęzie przemysłu, lecz zasadniczo z danego regionu, czy okręgu. Typowym przykładem targów regionalnych były w Polsce: targi w Katowicach, a w Szwajcarii targi w Lozannie i Lugano.

Ze względu na to, że targi odbywają się regularnie w pewnych okresach czasu i na tym samym miejscu (jedna z różnic między wystawami a targami), wszystkie one mają jeden wspólny cel. Celem tym jest zapoznanie odbiorcy-hurtownika z najnowszymi udoskonaleniami i postępiami technicznymi, jakie nastąpiły w produkcji danego artykułu, aparatu, czy maszyny w ostatnim czasie, względnie w okresie od ostatnich targów. Wyobraźmy sobie maszyny drukarskie, tekstylne, czy aparaty z dziedziny elektrotechnicznej, radia itp., gdzie udoskonalenie następuje co kilka miesięcy.

Dla tych i podobnych działań produkcji targi były po prostu konieczne, nawet w normalnych przedwojennych czasach. Cóż dopiero mówić o dobie obecnej — powojennej? Niektóre gałęzie przemysłu w ogóle nie istnieją, gdyż na ich miejsce powstały inne konieczne dla gospodarki wojennej. Kontakty w życiu gospodarczym pomiędzy przemysłem, handlem i rzemiosłem zostały przerywane. W międzyczasie powstały nowe fabryki, wytwórnie, zakłady, o których istnieniu zainteresowany kupiec-nabywca bardzo często nic nie wie.

Zwiedzając natomiast targi międzynarodowe, zainteresowany kupiec od razu ma

możność zorientowania się na miejscu w artykułach, których potrzebuje, a jeśli tego, czego poszukuje nie znalazł, może zasięgnąć informacji w specjalnym biurze informacyjnym, które prawie każda instytucja Targów Międzynarodowych prowadzi. Targi Międzynarodowe z ich nowoczesnymi urządzeniami technicznymi, aparatem informacyjnym i reklamowym są najlepszą analizą rynku.

Zwiedzanie targów w różnych krajach nie przedstawiało wielkich trudności, gdyż tar-

gi normalnie są urządzone w dwóch okresach roku, i to na wiosnę i w jesieni. Przed wojną daty targów były uzgadniane w ten sposób pomiędzy poszczególnymi rządami, że np. w Europie w okresie wiosennym odbywały się targi w Lipsku, Paryżu, Lyonie, Mediolanie, Poznaniu, Pradze, Brukseli, Utrechcie, Zagrzebiu, Salonikach, Budapeszcie i Wiedniu.

Jeśli chodzi o okres jesienią, to przeważnie były one urządzone w miesiącu wrześniu.

## O aktualnych sprawach miasta

mówi senior Miejskiej Rady Narodowej

Bezwątpienia seniosem Miejskiej Rady Narodowej jest jej obecny przewodniczący ob. Franciszek Kowalewski. Już przed wojną należał do najstarszych i najbardziej zasłużonych radnych miejskich, piastując to stanowisko bez przerwy w ciągu 12 lat. Śmiało jego wystąpienie, w obronie świata i ludzi pracy znalazły jednokrotnie szerokie echo tak w prasie, jak i w opinii społeczeństwa wielkopolskiego. Bo praktycznie ob. Kowalewski poświęcił znaczną część swego życia, a w Organizacjach Związków Zawodowych oraz w PPS działał od r. 1900. czyli od daty dla wielu z nas niemal historycznej. Rozmowa przeto z ob. przewodniczącym Kowalewskim daleko odbiega od potocznych frazesów, zahaczając o sprawy istotne i aktualne naszego i przede wszystkim Jego miasta, któremu poświęcił znaczną część swego czasu. W Poznaniu przeżywa też całą okupację, pracując ciężko jako stolarz.

Sam wywodzący się z świata pracy doskonale zdaje sobie sprawę z położenia ludzi pracy. Stojąc bardzo blisko spraw miejskich wie o tym

jak ciężka jest między innymi dola pracowników miejskich, którym ob. Przewodniczący wyraża już w pierwszych słowach swe pełne uznanie za wydatną, mimo tak niskich uposażeń pracę dla dobra miasta.

Z kolei rozmowa przechodzi na najaktualniejszy dziś temat, na temat pierwszych powojennych targów poznańskich, których otwarcie nastąpi za kilka już dni. Otóż myl wznowienia Targów Poznańskich rzucił na jednym z posiedzeń Miejskiej Rady Narodowej właśnie ob. przewodniczący Kowalewski. On jest inicjatorem nawrotu do chlubnej poznańskiej przeszłości targowej. Myśl tę podjęto z zapałem i zrealizowano ją dzięki kredytom, uzyskanym w Warszawie na skutek gorliwych zabiegów Prezydenta Miasta Poznania mgr. Stanisława Srokli i Prezesa Poznańskiej Izby Przemysłowo-Handlowej dyr. Waschki.

Stanowiący Przewodniczącym Miejskiej Rady Narodowej ob. Kowalewski piastuje od czasu powstania Rady, powołanej na podstawie dekretu. Miejska Rada Narodowa jest jak wiadomo

Targi odgrywają poważną rolę w życiu gospodarczym, korzystają one też w każdym państwie z różnych przywilejów, jak np. zniżek kolejowych dla osób udających się na targi, zniżek kolejowych i okrętowych przy transporcie i retransporcie eksponatów, bezpłatnych wiz wjazdowych i pobytowych, zniżek w hotelach, restauracjach itp.

Wolno zatem mieć nadzieję, że nawet przy zmiennej strukturze gospodarczej w niektórych państwach targi będą nadal spełniały swoją rolę pionierską w tej dziedzinie.

### Jakie są najważniejsze kłopoty miasta?

Jest ich wiele odpowiada Przewodniczący ob. Kowalewski. Jesteśmy miastem w 55% zmniejszonym, zdaniem na własne siły. W związku z nowym rokiem szkolnym na pierwszy plan wysuwa się sprawa zaopatrzenia szkolnictwa. Koszt budowy szkolnictwa w wartości dzisiejszego złotego wynosi 203 miliony złotych w odniesieniu do sprzętu i urządzeń wewnętrznych — razem 232 miliony złotych.

Jest to suma olbrzymia. Miasto Poznań wobec ciężkiej sytuacji finansowej mogło jedynie podjąć najbardziej konieczne prace remontowe, mając na uwadze dobro młodzieży i chcąc się wywiązać z obowiązków, nałożonych nań ustawowo. Dotychczas przeprowadzono prace remontowe w 51 budynkach szkolnych, na które wydano przeszło 9 milionów złotych. Obecnie część dąpiny szkolnej przemaszyna się na urządzenia wewnętrzne szkół. Brak tablic, brak ławek, brak najkonieczniejszych sprzętów. Zarząd Miejski stara się wobec tego o bezpłatny przydział drewna w Dyrekcji Lasów. Nie wątpię — mówi ob. Kowalewski — że Przemysł Drzewny i poszczególne warsztaty stolarskie poprzękną również honorowo tę akcję.

Czekam na równie — kontynuuję ob. Przewodniczący — odbudowa Ratusza. To sprawa naszego prestiżu. Tutaj również musimy liczyć na własne siły. Powstał właśnie Komitet Odbudowy Ratusza, który to Komitet rozwinięciem działalności w tym kierunku na całą Wielkopolskę, nie ograniczając się wyłącznie do i tak już przeciążonego finansowo społeczeństwa poznańskiego. Ratusz i Poznań muszą być odbudowane — szybko, celowo i pięknie — tak jak to potrafią poznać. Nasze majątki rolne — stwierdza w dalszym ciągu ob. Kowalewski — nastawia się również na jak największą wydajność, bo one właśnie staną się już wkrótce szpitalnią miast, szkół, Opieki Społecznej, Domu Starców.

Skożo już potrącałmy o Dom Starców trzeba by — przypomina ob. Kowalewski — zapelować do ofiarności publicznej. Dom Starców znajduje się przy ul. Mostowej 6 i miesiąc przeszło 100 pensjonariuszy, zdanych wyłącznie na Opiekę Społeczną. Czy nie było by pięknie — dodaje ob. Przewodniczący — gdyby nasi piekarze, rzemieślnicy, właściciele sklepów spożywczych przypomnieli sobie o tych naprawdę potrzebujących opieki i troski biedakach i choć raz w tygodniu składali starcom poznańskim w ofierze blade pierzycho, tusz, mleko? Myśl to godna ze wszelki miar poparcia. Pomysłom o najbardziej potrzebujących!

Pragnę w końcu poruszyć jeszcze jedną z naszych miejskich bolączek — sprawę czystości miejskiej — kończy ob. Kowalewski. Ostatnio zawiązała się Komisja Kontroli Społecznej, która zabierze się do porządku. Pomóżmy jej w pracy, doprowadźmy miasto nasze do przedwojennej czystości i schludności. Walczmy wszyscy z wybrakami i niekulturalnymi motocyklistami, z nieporządkami, wyższymi nasze ulice, steryny i podwórka.

Kończymy rozmowę z ob. Przewodniczącym, rozmowę nacechowaną troską o dobro miasta i jego mieszkańców. Z rozmowy tej wynosimy jedno przekonanie: ob. Kowalewski — tak jak za dawnych lat — z równym zapałem i równą energią pracuje dla dobra Poznania!

## Estetyka ubioru podstawową dziedziną twórczości przemysłu włókienniczego

Rozmawiamy z dyrektorem Biura Wzorów i Mody inż. Br. Kąckowskim

Dla każdego odzież stanowi dziś równie ważny problem, jak kwestia wyżywienia czy mieszkanie. Nie ma człowieka, który by nie pragnął być dobrze i estetycznie ubrany i niemal każdy zdaje sobie sprawę, że wygląd zewnętrzny w wielu wypadkach decyduje o powodzeniu, wpływając na własne samopoczucie. W okresie wojny, kiedy większość ludzi żyła z dnia na dzień, kwestia odzieży siłą rzeczy musiała zejść na dalszy plan. Dzisiaj, gdy we wszystkich dziedzinach wracamy do stanu normalnego, sprawa o odzież staje się znowu jedną z najaktualniejszych potrzeb codziennego życia. Stąd i nasz przemysł włókienniczy stanął przed rozwiązaniem trudnych zadań, zważywszy, że jego park maszynowy został w dużej mierze zniszczony przez okupanta, że odczuwa się brak części zamiennych do maszyn, trudności w otrzymaniu surowców, że nielato używać tak potrzebne do wytworzenia estetycznych tkanin barwniki, a co najważniejsze istnieją duże braki w fachowym personelu technicznym.



inż. Bronisław Kąckowski  
dyr. Biura Wzorów i Mody  
Przemysłu Włókienniczego

praktycznym, a więc należycie chronić zdrowie, ale i posiadając wysoką jakość i estetyczny wygląd. Centralny Zarząd Przemysłu Włókienniczego posiadający możliwość dostosowania produkcji do potrzeb, idzie w kierunku udostępnienia szerokim rzeszom pracującym oraz ich rodzinom tkanin, które dawniej były dla tych warstw niedostępne.

Ponieważ o jakości tkanin decyduje nie tylko techniczne wykonanie, ale w równej mierze i estetyczny ich wygląd, powołano do życia specjalne „Biuro Wzorów i Mody Przemysłu Włókienniczego”, którego głównym celem jest inicjatywa w podniesieniu jakości artykułów przemysłu włókienniczego pod względem wymogów estetyki i mody, współpraca w tym kierunku ze światem artystycznym oraz kontrola produkcji wzorów i modeli, tak pod względem estetycznym jak i praktycznym.

Korzystając z pobytu na Targach Poznańskich dyrektora Biura Wzorów i Mody Przemysłu Włókienniczego — inż. Bronisława Kąckowskiego, zwróciliśmy się do niego o poinformowanie nas o postępie prac Biura, jako też w ogóle polskiego przemysłu włókienniczego.

Rozmowa nasz zna dobrze Poznań i zawsze wraca do niego z ogromnym sentymentem. Wielokrotnie już przed wojną organizował tu wystawy z dziedziny włókiennictwa i dziś wyraża się radość, że właśnie tu, Centralny Zarząd Przemysłu Włókienniczego, po raz pierwszy w kraju pokazuje swój dorobek. Z entuzjazmem wyraża się o twórczym rozmachu Poznania w dziedzinie odbudowy, jak i o samych Targach. Z kolei rozmowa przechodzi na temat prac naszego włókiennictwa.

### Praktyczność i estetyka tkanin

Dzięki upaństwowieniu przemysłu — oświadcza inż. Kąckowski — mamy możliwość dokonania ogromnego przelomu w dziedzinie włókiennictwa. Z inicjatywą nac. dyr. inż. Wende wykonano cały szereg podstawowych prac zmierzających do udostępnienia masom tkanin i artykułów włókienniczych o wysokiej wartości i jakości użytkowej. Wychodzimy bowiem z założenia, że miernikiem zdolności Państwa jest ilość wełny zużywaną na odzież ludności. Ponieważ warunki powojenne zmuszają nas do oszczędnej gospodarki surowcem, cały nasz wysiłek zmierzamy do przestrzegania właściwej struktury tkanin oraz ich estetycznego wyglądu. Tym właśnie celem służy Biuro Wzorów i Mody.

Jak wiemy — mówi dalej inż. Kąckowski — tkaniny o nieodpowiednim wyglądzie estetycznym nie cieszą się popytem, nawet w wypadkach jeśli są wykonywane z dobrego surowca. Ten fakt uwyppka znaczenie wyglądu tkanin. Np. podziwiane często tkaniny angielskie wykonane są nie tylko z odpowiedniego surowca, ale posiadają także deseni i model wyjątkowo dostosowany do jakości tkaniny i surowca. Podobnie jest z elementami składowymi naszych regionalnych strojów łąkowych. Piękno ich czerpie podstawę z modelu, dostosowanej do

### Co produkujemy?

Te wszystkie trudności nie zdołały zahamować twórczego rozmachu polskiego przemysłu włókienniczego, przeciwnie, stały się bodźcem do celowej pracy organizacyjnej, do wykorzystania wszelkich istniejących możliwości produkcyjnych i szerokiego planowania na przyszłość. Ze słowa to nie są frazesem, że potrafiiono przełamać cały szereg braków, mówią o tym osiągnięcia przez przemysł włókienniczy rezultaty w dziedzinach zaopatrzenia, produkcji, inwestycji i zbytu.

Centralny Zarząd Przemysłu Włókienniczego, mający swą siedzibę w Łodzi, przy ul. Kościuszki 4, obejmuje dziś 998 czynnych zakładów, a jego produkcja na rok bieżący, planowana w realnych granicach, wyniesie 206,5 milionów mtr tkanin bawelnianych i 120 milionów mtr tkanin wełnianych. Produkcja nasza w zakresie przemysłu włókienniczego, zaprezentowana na szereg wystaw zagranicznych, wzbudziła niebywały wprost podziw, a nasze naturalne jedwabie malowane ręcznie zaimponowały nawet Szwedzi, gdzie jak wiadomo człowiek jest przyzwyczajony do dużego luksusu w ubiorze.

### Troska o człowieka pracy

O ile zagranicy możemy korzystnie sprzedać materiały specjalnie wyselekcjonowane, o tyle własny nasz rynek wewnętrzny wykazuje zapotrzebowanie na tkaniny nie tylko o znaczeniu



Franciszek Kowalewski  
Przew. Miejskiej Rady Narodowej

## Program otwarcia Targów Poznańskich:

- godz. 11.00 uroczyste otwarcie hotelu turystycznego Międzynarodowych Targów Poznańskich, pn. „Gospoda Targowa”, ulica Grunwaldzka 86,
- godz. 11.20 zwiedzenie terenu i urządzeń hotelowych,
- godz. 12.00 oficjalne otwarcie Targów Jesiennych.

Otwarcie Targów dokona ob. Minister Aprobacji i Handlu, po czym nastąpi zwiedzanie stoisk przez zaproszonych gości.

Tereny Targów będą dostępne dla zwiedzających od godziny 13-tej, w otwarciu bowiem oficjalnym będą mogły wziąć udział tylko osoby zaproszone.

Kasy biletowe, ustawione przed wejściem do głównej hali wystawowej przy ulicy Roosevelta, czynne będą od godziny 13-tej.

### Ceny biletów wstępu

- ustalono następująco:
- Cena biletu dla dorosłych . . . . . 50,— zł
- „ „ dla uczącej się młodzieży, dla wojskowych bez stopnia oficerskiego . . . . . 20,— zł
- „ „ dla wycieczek ponad 20 os. . . . . 20,— zł
- Legitymacja stała . . . . . 300,— zł
- Katalog . . . . . 30,— zł

## Nasza gospodarka

## Artykuły włókiennicze potaniają?

Przed końcem października br. na terenie całego kraju zostaną w sklepach Centrali Zaopatrzenia i Zbytu Przemysłu Skórzanego „Bata” uruchomione punkty sprzedaży Państwowej Centrali Handlowej zaopatrzone w towary tekstylne.

Artykuły włókiennicze z dostaw P. C. H. będą w sklepach „Bata” sprzedawane detalicznie po cenach nisko skalkulowanych.

## Izby Przemysłowo-Handlowe

W nowej rzeczywistości powojennej Izby Przemysłowo-Handlowe kontynuują swą działalność pod nadzorem Ministerstwa Aproprowiacji i Handlu oraz Ministerstwa Przemysłu na zasadzie dotychczasowych przepisów prawnych. Zmianie uległa podstawa finansowa Izb, które zamiast wpływów z kart rejestracyjnych, korzystają z dotacji, wynoszącej 1% wpływów z podatku obrotowego. Do zadań Izb Przemysłowo-Handlowych należy obecnie również nadzór nad zaopatrzeniem, zbytem i potrzebami finansowymi przemysłu i handlu prywatnego.

Dotychczas wznowiona została działalność Izby Przemysłowo-Handlowych w Warszawie, Łodzi, Poznaniu, Krakowie, Katowicach, Gdyni i Lublinie. Izba Przemysłowo-Handlowa w Sosnowcu przeniesiono do Częstochowy. Poza tym utworzone zostały nowe Izby: w Rzeszowie, we Wrocławiu i w Szczecinie.

Sprawa reaktywowania Związku Izb Przemysłowo-Handlowych, którego funkcje pełniła tymczasowo Izba Warszawska, jako urzędująca oraz sprawa utworzenia Izby Przemysłowo-Handlowej w Olsztynie jest w toku i w najbliższym czasie ma być pozytywnie załatwiona.

## Estetyka ubioru podstawowa dziedzina twórczości przemysłu włókienniczego

(Dalszy ciąg ze strony 5-tej)

nego tkaniny, z właściwego eurowa i gustownego układu barw. Ponieważ przy doborze deseni i efektów należy się liczyć z przeznaczeniem użytkowym tkaniny, rozwiązaniem całości zadania wymaga scharmonizowania całej masy elementów.

## Współpraca włóknarza i artysty

— Jak odbywa się koordynowanie prac, w kierunku osiągnięcia właściwej produkcji tkanin — zapytujemy?

— Biuro nasze inicjuje współpracę ze światem artystycznym, wskutek czego powstają projekty nowych wzorów tkanin oraz modeli konfekcyjnych. Poszczególne zakłady wytwórcze przysyłają gotowe już wzory i właśnie na obecnych Targach ujmujemy je w pawilonie Centr. Zarządu Przemysłu Włókienniczego. Pod koniec Targów nastąpi selekcja wzorów oraz ocena ich pod względem artystycznym i praktycznym. Wzory i modele nagrodzone i wyróżnione zostaną rozprzedane między zakłady odpowiedniej branży, w celu zastosowania ich do produkcji. Nagradzanie między pobudza ich ambicje i rodzi współzawodnictwo między włókniarzami twórczymi tkaniny, wreszcie zachęca artystów-plastyków do zainteresowania się niewykorzystaną przez nich dziedziną pracy artystycznej.

— Ta droga przeprowadza się też najwłaściwiejszą selekcję tkanin i modeli i dostosowuje się produkcję do potrzeb krajowych i eksportowych. Ta droga dalej, cementuje się współpracę włóknarza i artysty. Rezultat tego wysiłku zdołał wytworzyć już wartości realne czego przykładem są nasze wzory, niczym nie ustępujące produkcji państw znacznie mniej zniszczonych.

## Ku dalszej rozbudowie

Z dalszej rozmowy dowiadujemy się że przemysł włókienniczy dąży do produkcji tkanin o jak najwyższym procencie wełny, że zmierza szybkimi krokami do dalszej rozbudowy produkcji, przez szkolenie personelu technicznego w szkołach przyfabrycznych i włókienniczych. Inż. Karczowski jako jeden z entuzjastów tej pracy i jako długoletni dyrektor Polskiego Instytutu Wełnoważczego w Warszawie, odda i w przyszłości cenne usługi dziedzinie polskiego przemysłu włókienniczego, stanowiącej już dzisiaj jedną z czołowych pozycji naszej gospodarki narodowej.

J. T.

**Niezbedne**  
DLA PRAWIDŁOWEGO ROZWOJU DZIECKA

**NUTROVIT**  
MACKA ODŻYWCZA DLA DZIECI

LASKI PRZEMYSŁOWE  
PEMAR  
M. PAETZ  
POZNAŃ, MOSTOWA

ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE PEAR, M. Paetz  
POZNAŃ, MOSTOWA 11a TEL. 20-58 i 49-77

## Polski handel zagraniczny...

W pierwszym półroczu r. b. importowaliśmy z Rosji bawelny, wełny i lnu za 780 milionów złotych, zbóż i strączkowych roślin za 1,434 milionów zł, produktów naftowych za 400 mil. zł, samolotów za 102 mil. zł, oraz tytoniu za 345 mil. zł. W zamian za to eksportowaliśmy do naszego wschodniego sąsiada przede wszystkim węgiel i koks, za ogólną sumę 796 milionów zł, stal i żelazo za 403 mil. zł, tkaniny bawelniane za 326 milionów zł i tkaniny wełniane za 81 milionów zł.

Ze strefy okupacyjnej sowieckiej importowaliśmy głównie sól potasowa, kauczuk i benzynę syntetyczną, eksportując w zamian węgiel i benzol.

Szwecja dostarczała nam w tym czasie śledzi za 128 milionów zł, rudy żelaznej za 88 milionów zł, różnych maszyn, aparatów i przyrządów za 110 milionów zł, celulozy za 37 milionów zł, łożysk kulkowych za 36 milionów zł i ekstraktów garbnikowych za 22 milionów zł. Poza tym otrzymaliśmy szereg innych towarów, nie licząc bydła i koni. Eksportowaliśmy do Szwecji w zamian za otrzymane towary zasadniczo tylko dwa artykuły: węgiel i cement.

Z Danii importowaliśmy masło, bekony i ryby; z Norwegii śledzie i tran, z Węgier bakusy i produkty naftowe, Rumunia dostarczała nam również produktów naftowych, a Czechosłowacja kaolin, gliny i kwarcyt.

Ogólna suma przywozu do Polski za pierwsze półrocze sięga sumy 4 i pół miliarda złotych obiegowych, z czego na import towarów spożywczych przypada około 2 miliardów złotych.

W końcu czerwca podpisana została umowa handlowa z Węgrami na zasadach kompensaty towarowej na okres roczny. Łączna suma importu i eksportu wyniesie około 10 milionów dolarów.

W tym czasie rozpoczęto opracowywanie transakcji kompensacyjnej z Brazylią, skąd mamy otrzymać skóry solone, tłuszcze i nasiona słonecznika w zamian za 8 tysięcy ton naszego cementu.

Zakończono zostało także opracowanie projektu ramowej umowy z Egiptem oraz przygotowano projekt umowy na zakup 100 ton tytoniu w Turcji, należnego nam z przedwojennego rozrachunku.

W tym czasie nasz przemysł włókienniczy otrzymał około 100 ofert eksportowych, w tym jedna amerykańska, sięgająca sumy 30 milionów dolarów. W najbliższej przyszłości będziemy eksportowali do Stanów Zjednoczonych na-

wsze wyroby porcelanowe, kryształy, tkaniny ludowe, oraz ściółki torfowa, która wyjątkowo interesuje się Ameryka. Do Anglii w dalszym ciągu eksportować będziemy głównie cement i meble.

Jeśli chodzi o dostawy UNRRY, to osiągnięte one w czerwcu br. rekordowy poziom 250 tysięcy ton.

Do portów naszych w tym miesiącu przybyło 127 statków, które przywoziły łącznie 250 tysięcy ton różnych towarów UNRRY.

Od rozpoczęcia akcji pomocy UNRRY do czerwca br. otrzymaliśmy łącznie towarów wagi 1.232.000 ton, wartości około 320 milionów dolarów.

## ...i wewnętrzny

Warszawa (API). Według doniesień z poszczególnych województw, w miesiącu czerwcu br. dał się odczuć spadek obrotów, szczególnie w województwach krakowskim, poznańskim, dolnośląskim i warszawskim, na poziomie zaś utrzymały się w województwach gdańskim, śląsko-dąbrowskim, kieleckim, lubelskim, łódzkim, olsztyńskim, rzeszowskim i pomorskim. Znaczne ożywienie obrotów zauważono w woj. szwedzkim.

Szczególne zwiększenie obrotów sezonowych zanotowano w handlu warzywnym owocarnym i kwiatarskim. Wzrost obrotów paru tysięcy branż nie potrafi zmienić jednak ogólnej tendencji w naszym handlu wewnętrznym.

W tymże czasie w większych miastach naszych dobrze prosperowały: handel papierem, perfumeryjny, chemiczno-farbiarski, optyczny i gastronomiczny.

Wiele wskazuje na to, że obroty prywatnego handlu hurtowego i detalicznego, ogólnie biorąc są parokrotnie większe od obrotów, osiągniętych przez naszą spółdzielczość mimo, że spółdzielczość w porównaniu z okresem przedwojennym 1938 roku ilość swych placówek podwoiła.

Na ogół biorąc, kupiectwo prywatne odczuwa wiele trudności w zaopatrywaniu się w towary. Wiele trudności sprawia również obciążenie podatkowe oraz uzyskanie kredytów bankowych. Poza tym kupiectwo prywatne musi walczyć stale i konkurować z handlem nielegalnym, anonimowym. W związku z tym sprawa wymiany jest jedną z najważniejszych bolączek naszego życia gospodarczego, a w tym wypadku działanie aparatu handlowego jest oparte na niezdrzewnej podstawie, przede wszystkim ciąży tu zbyt wielki łańcuch pośredników i nieuczciwona, a często nadmierna marża zysków.

## Dekret o Nadzwyczajnych Komisjach Mieszkaniowych

## Mieszkania dla pracujących

Sprawa mieszkaniowa w Polsce jest jedną z największych bolączek warstw pracujących. W każdym bowiem miesiącu znaczna ilość mieszkańców pozajawiało szabrownicy i spekulacji, którzy zabrali się nawet do handlu mieszkaniem, wynajmując je za grube sumy podobnym innym nierobom. Tymczasem ludzie pracy gnieźdzą się w ciasnych izbach. Aby położyć kres istniejącemu i nierównemu stosunkom mieszkaniowym, z dniem 8 sierpnia br. został wprowadzony Dekret o Nadzwyczajnych Komisjach Mieszkaniowych, obejmujących teren całego Państwa. W myśl tego dekretu Nadzwyczajna Komisja Mieszkaniowa przez Prezesa Rady Ministrów ustanawia dla poszczególnych miast i osiedli miejscowe Nadzwyczajne Komisje Mieszkaniowe w składzie 5 osób na wniosek Okręgowej Komisji Związków Zawodowych. Komisje te są zobowiązane przy wykonywaniu swoich czynności do współpracy z Związkami Zawodowymi, Radami Zakładowymi i organami samorządu gospodarczego.

O zadaniach Nadzwyczajnych Komisji Mieszkaniowych mówi art. 3:

Zadaniem Nadzwyczajnych Komisji Mieszkaniowych jest przedsięwzięcie wszelkich środków niezbędnych dla zwiększenia rozporządzalnej ilości mieszkań na rzecz ludności pracującej, zwłaszcza przez usunięcie z nich osób, uchylających się od pracy lub uprawiających spekulację, w szczególności zaś tych, którzy w pierwszym okresie po wyzwoleniu zajęły mieszkania niemieckie.

Art. 5 określa działalność Nadzwyczajnej Komisji Mieszkaniowej przez Prezesa Rady Ministrów. Komisja ta składa się z członków wysuniętych przez Centralną Komisję Związków Zawodowych, a zatwierdzonych przez Prezesa Rady Ministrów. Może ona: a) wydawać opinie o projektach ustaw i rozporządzeń w dziedzinie mieszkaniowej; b) przyjmować i rozpatrywać zażalenia na władze kwatunkowe, przewidziane w dekrecie z dnia 21 grudnia 1945 r.; c) przeprowadzać ich kontrolę; d) służyć wskazówkami i poleceniami miejscowym Nadzwyczajnym Komisjom Mieszkaniowym. Może także przekazać im czynności swoje z prawem obowiązywania. Nadto:

Miejskowe Nadzwyczajne Komisje Mieszkaniowe mogą po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego orzekać o usunięciu osób, uchylających się od pracy lub uprawiających spekulację wraz z członkami rodzin, z całego lub z części mieszkania w terminie wskazanym w decyzji oraz o przydzieleniu przez odpowiednią władzę kwatunkową opróżnionych w ten sposób mieszkań lub ich części. (Art. 5 ust. 2).

Mogą także wydawać wiążące zlecenia właściwemu władzom kwatunkowym.

Wszelkie decyzje wydane przez Nadzwyczajną Komisję Mieszkaniową przez Prezesa Rady Ministrów są prawomocne (art. 6).

Wiążą one niezależnie od uprawnień mieszkaniowych, nadanych orzeczeniem sądownym lub orzeczeniem innej władzy lub komisji.

W myśl art. 7 wszystkie władze i urzędy państwowe i samorządowe winny udzielić miejscowym Nadzwyczajnym Komisjom Mieszkaniowym niezbędnej pomocy.

Orzeczenia Komisji mogą być wydane z natychmiastową wykonalnością przez Zarządy Miejskie, o ile tego wymagać będzie interes publiczny. Mieszkania wyłączone spod gospodarki lokalami na podstawie obowiązujących przepisów nie podlegają temu dekretowi (art. 12).

Dekret o Nadzwyczajnych Komisjach Mieszkaniowych ma na celu zapobieżenie niedzielnym mieszkaniowej przez powiększenie ilości mieszkań dla mas pracujących oraz kontrolę nad władzami kwatunkowymi. Gwarancją zaś, że zadania te zostaną wypełnione, jest skład Nadzwyczajnych

Komisji Mieszkaniowych, do których kandydatów wysuwają Okręgowe Związki Zawodowe. Współpracą ze Związkami Zawodowymi, Radami Zakładowymi i samorządem gospodarczym zapewnia społeczeństwo, że o działalności miejscowych Komisji nie będą decydować czynniki par-

## Masło z węgla i białko z plew

Prof. dr Wilhelm von Drigalski złożył kierownikowi wydziału lekarskiego w ministerstwie spraw wewnętrznych W. Hesji memorial, w którym proponuje poprawienie sytuacji żywnościowej przez produkowanie syntetycznego masła i syntetycznego białka. Projekt dr Drigalskiego opiera się na doświadczeniach przeprowadzonych przez niemieckich i amerykańskich lekarzy. Skutki jakie stwierdzono, a wyniki z niedożywienia, spowodowały dr Drigalskiego do opracowania planu produkcji syntetycznych odżywek.

Memorial wskazuje na to, że produkcja masła i białka syntetycznego jest bardzo łatwa i że została już w Niemczech rozwiązana. W Zagłębiu Ruhry już teraz jedna z fabryk produkuje miesięcznie 600 ton masła z węgla. Sztuczne masło różni się od naturalnego o koszt wyprodukowania jest raczej mniejszy. Surowcem podstawowym dla produkcji masła mogą być odpadki powstałe przy produkowaniu orzechów węglowych. Ponieważ jednak węgiel wydobywany w Hesji nie wystarczałoby, należało by wykorzy-

stać węgiel Zagłębia Ruhry, transportowany taną drogą wodną. Import około 9.000 do 10.000 ton koksu miesięcznie wystarczyłoby, aby móc wyprodukować dla miliona mieszkańców cotygodniowy dodatek 138 g masła.

Tak samo wielkie, jak możliwości produkowania syntetycznego masła — pisze dalej w memoriale dr Drigalski — są możliwości produkowania sztucznego białka. Codzienne minimum zapotrzebowania białka wynosi 40—60 g, podczas gdy na karty żywnościowe otrzymują Niemcy niecały 26 g białka. W większości jest to białko roślinne, które zastępuje tylko w połowie białko zwierzęce. Już teraz produkuje się sztuczne białko w ilości 1.000 ton miesięcznie w fabrykach w Mannheim-Rheinau i Regensburgu dla strefy amerykańskiej. Hość ta odpowiada wartości 2.000 t dobrego mięsa. Surowcem dla produkcji syntetycznego białka może być wszelkiego rodzaju drzewo, jego odpadki, krzaki, gałęzie, słoma i odpadki powstałe przy młóce owsa. (ZAP).

## Dożynki w Gorzowie

W okresie, kiedy cały naród wyrażał swój protest i oburzenie z powodu zakwestionowania suwerenności Polski przez ministra Byrnasa Ziemia Lubuska wystąpiła ze swym sprzeciwem, tak bowiem nazwał należy Il-gie Doroczne Dożynki w Gorzowie Wielkopolskim i przyległym Santoku. Rozmach i celewść, z jaką zorganizowano te olbrzymią imprezę uwrapiły w zachwyt i podziw wszystkich przybyłych gości. Dożynki i wystawa gorzowska były uroczystym wreczeniem dowodów pracy i argumentów tym, którzy mają bronić naszej suwerenności na trybunie międzynarodowej — i pokazały, że złe informują świat ci panowie, którzy twierdzą, że nie jesteśmy w stanie zagospodarować ziem odzyskanych.

Mimo złej pogody wszystkie gminy zebrały się u podnóża starych szczytów Santoka. Tam, gdzie ogniś Mieszko I i Bolko Chrobry rozbiłszy swe namioty, stanął tym razem wspaniały ołtarz, a u stóp jego kwiaty i kłosy polskiego luda.

Uroczyste nabożeństwo, uświetnione produkcjami chóru Witwickiego i wspaniałej orkiestry Kolejowej z Gorzowa, zapoczątkowało te wspaniałe manifestacje. W podniosłym nastroju wygłosił kazanie ks. prob. Łąguski, w którym wyrażał konieczność zgolenia się katolicyzmu z demokracją naszej nowej ery i podkreślił znaczenie obojga w walce o nowe jutro narodu i państwa.

Państwo i nabożeństwo komendant RKK udekorował kilkunastu żołnierzy za ich trudy i waleczność. Nie pierwsze to i nie ostatnie odznaczenie, bo liczni z nich są dalej bohaterami pracy na zdobytych przez siebie ziemiach.

Po nabożeństwie defilada. Przyjrzyjmy się jej czterem grupom:

Naród i Państwo — dekorowani i odznaczeni. Ziemia — korowody żniwne. Przyszłość — organizacje młodzieżowe. Teratniejszość — organizacje społeczne.

Entuzjazm, niekończące się okrzyki i potężna brawa. Widziałem wielu poplaskujących układkiem, bo rzeczywiście rzadko kiedy człowiek czuje się tak blisko majestatu Ojczyzny. Sól ziemi — chłop — manifestował swą pracą i swą ra-

dość z pełnego jej wykonania. Sunące fraktery, oblepione wplenionym przez nie chwałem, zdawały się pięścić kierującymi nimi ręce. A po tym młodziec, organizacje, i tak zdawałyby się bez końca. Orkiestra miała swój ciężki, ale chlubny dzień.

Po obiedzie „Wieniec żniwny”. — Na lece w obliczu dostojnego Santoka, gminy znosiły pod stop swego starosty. Nie próżne też były słowa, którymi pracowite gminy zapomniały go, że następny rok dwukrotnie plan przyniesie. Tańce i śpiewy — każdy chciał pokazać, co umie i wysławiać, co ma na sercu. Szli korowodem niekończącym się i Ci z Zielenicy, co pierwsze zajęli miejscem i Ci z Kłodawy, co tak pięknie tańczyły w poleskich strojach i Ci z Krasowa, z Deszczna, Santoku, Różanek, Lipiek, Bogdańca i Ci z obu Witic — a wszyscy nieśli płon, nieśli pszeniczne wieniec i pszenicy chleb.

W czasie wienca pogoda uwzięła się na dożynki, lecz po ulewie słońce znów wyszło zza chmur i całość wienca odbyła się już przy przedudnej pogodzie. Muzeum Ziemi Lubuskiej zyskało mnóstwo pięknych eksponatów. Wieniec różnokarby, orły pioski z pszenicy, godła państwowe z różnokolorowych ziaren, a wszystko to pięknie i tak bardzo swojskie.

Długo trwałoby jeszcze, gdybym chciał opisać dorobek kulturalny, jakim popisywała się gmina santoka na swoim festiwalu. Milusiński z przedszkoła zdobywał takie brawa, o jakich się nie śniło niektórym stoleczynom artystom. Patrząc na pracę oświatowo-kulturalną przez pryzmat pokazanych w Santoku rzeczy, wyrazić można tylko nabożne życzenia: żeby to tak wszędzie było.

Najprawdopodobniej jednak pozycja w manifestacji Ziemi Lubuskiej jest Wystawa dożynkowa, z niesamowitą pieczołowitością przygotowana i dająca dokładny przegląd wszelkich prac powiatu i miasta Gorzowa oraz materiał statystyczny półtorarocznego dorobku na ziemi odzyskanej.

Wielka jednak szkoda, że ekspedycja filmowa z Poznania nie miała większej dozy cierpliwości i na pół godziny przed piękną pogodą zrezygnowała z filmowania tych wspaniałości i przekazała ich całemu społeczeństwu.

L. B.



**Sobota, 21 września 1946 r.**  
 Mateusza Ap. — Bożelecha  
 Słońce wschodzi godz. 6.35; zachodzi godz. 18.56  
 Księżyc wschodzi godz. 1.02; zachodzi godz. 17.57

**Niedziela, 22 września 1946 r.**  
 Maurycego — Prosimierza  
 Słońce wschodzi godz. 6.36; zachodzi godz. 18.53  
 Księżyc wschodzi godz. 2.22; zachodzi godz. 18.24

**Echa poznańskich wydarzeń**

Dnia 13 bm. odbyło się zebranie Społeczno-Obywatelskiej „Ligi Kobiet” Dzielnicę Wida, z udziałem 300 członkini. Przewodniczącą Kola ob. Homicz wygłosiła referat na temat „Odbudowa państwa i nadprodukcja oraz zakładanie spółdzielni”. O wielokrotnym wyrobieniu społecznym kobiet zrzeszonych w Lidze świadczy fakt, że 36 obywatelce ofiarowało się bezinteresownie wykonać zabawki dziecięce i wyprawki dla niemowląt.

Dnia 15 bm. o godz. 15-tej przy ul. Daszyńskiego urządzono podwózek dla starszych samotnych członkini. Główną atrakcją był występ dzieci i młodzieży ZWM.

Przy Związku Inwalidów Cywilnych, Wdów i Sierot w Poznaniu powstała w dniu 5 sierpnia Sekcja Ociemniałych. Do zarządu weszli: prezes — Mielcarek Józef, sekretarz — Tomasz Głabocki, skarbnik — Stanisław Książkiewicz.

Zebrań odbywają się co miesiąc każdego 15-go w sekretariacie Związku w Poznaniu przy ul. Waly Batorego 3.

**Poczta i telefon na Targach Jesiennych**

Dyrekcja Okręgu Poczty i Telegrafów uruchamia na czas trwania Targów Jesiennych — Odrzęd i Dom — Oddział pocztowo-telekomunikacyjny, mieszczący się na terenie targowym w osobnym pawilonie przy Wizie Górnoląskiej. Zakres działania Oddziału obejmuje: pełną służbę nadawczą w działach pocztowym (z wyłączeniem paczek) oraz telegraficznym i telefonicznym wydawanie przesyłek pocztowych, adresowanych „poczte resztant Targi Jesienne”, do rozróżnienia do rozmównicy publicznej wystawców i ich personelu, pocztę ruchomą w hali wystawowej i na terenie targowym.

Oddział pocztowo-telegraficzny jak i poczta ruchoma czynne będą od godz. 7.30 do 19-tej bez przerwy w dniu powstania jak i w niedziele. Oddział pocztowo-telegraficzny stempłować będzie przesyłki nadane na Targach datownikiem okolicznościowym Poznań 2 — „Targi Jesienne” Numer telefonu oddziału — 6005.

**W ciągu roku wzrosły znacznie wszystkie niemal ceny i opłaty. Wzrosły również koszty produkcji gazety i jej kolportażu. Dotychczasowa, od roku zesłająca obowiązująca cena 2 zł nie pokrywa tych kosztów. Toteż niektóre pisma, jak „Il. Kurier Polski”, „Kurier Szczeciński” i „Dziennik Bałtycki” już dawno podniosły cenę numeru na 3 zł, a w dniu 16 bm. uczyniły to również „Robotnik”, „Rzeczpospolita”, „Głos Ludu”, „Życie Warszawy”, „Dziennik Ludowy”, „Ekspress Wieczorny”, „Dziennik Zachodni”, „Ziemia Pomorska”, „Gazeta Lubelska” i „Pionier Dolnośląski”.**

Od dnia 23 bm. cena egzemplarza „Głosu Wielkopolskiego” w rozsprzedaży wyniesie będzie 3 złote. Ufamy, że ta koniecznością podyktowana podwyżka znajdzie pełne zrozumienie na szych czytelników.

**Teatr Nowy**

**„ARTYŚCI”**

Sztuka w 3 aktach (pięciu odsłonach) S. M. Wattersa i A. Hopkusa. Przekł. S. Kuszelewskiej. Reżyser: Cz. Strzelecki. Wykonawcy: K. Sroczynska, S. Stoińska, A. Zasadzianka, W. Buchwald, W. Łuczak, M. Mirski, M. Serwiński, Cz. Strzelecki i Szkoła baletowa. Dekoracje: Z. Szpinigera. Tańce ukł. J. Kaplińskiego.

Rywalizacja teatru i kina ma historię krótką i bodaj już zakończoną. Na przestrzeni kilku dziesiątków lat sprzecyzowały się dość dokładnie „przestrzenie życiowe” tych mu, ustaliły się elementy właściwe dla każdej z nich. Wiemy już dziś w jakich dziedzinach film nie potrafi zastąpić nam teatru, a gdzie teatr nie może się kuścić o konkurencję z kinem.

Sztuka, którą oglądaliśmy na ostatniej premierze Teatru Nowego, powstała w okresie, kiedy film nie rozwijał jeszcze wszystkich wydoskonalonych później możliwości, kiedy teatr pobował bronić swego stanowiska w skazanych na stracenie odcinkach.

O ile się nie myli, sztuka „Artyści” została przerobiona na film. Nie przypominam sobie wprawdzie, czy go widziałem. Z pewnością nie należy on do filmów, których fabula, konflikt dramatyczny na długo pozostaje w pamięci. Ale doskonale mogę zrekonstruować go sobie w wyobraźni. Jakaś, powiedzmy, Claudette Col-

**U progu nowego sezonu operowego**

Teatr Wielki rozpoczyna właściwy tegoroczny sezon dzisiejszą premierą „Hrabiny”. Arcydział Moniuszy po siedmioletniej wojennej kwarrantannie znowu rozbitnie przed audytorium perłami ewej prześlicznej muzyki, pełnej ujmującej liryzmu oraz sarmackich, kontuszowych rytmów. Plany oraz zamierzenia repertuarowe tego sezonu są tematem wielu ożywionych dyskusji. Wrażenie jakie odniosłem z rozmowy o tym z dyr. Zygmuntem Latoszewskim utwierdziło mnie w przekonaniu, że po pokonaniu

wielkich trudności z jakimi wypadło zmagać się teatrowi w fazie jego wstępnych powojennych poczyną, działalność ta obecnie ma już pomyślniejsze szanse. Nastąpiło bowiem — co jest rzeczą bodaj najistotniejszą — skonsolidowanie wewnętrzne całego zespołu artystycznego. Orkiestra została wydajnacie powiększona, usta bilizował się ostatecznie chór oraz zespół solistów będący gwarancją należytego poziomu. Balet, który dotychczas nie był, jak wiadomo najmocniejszą ostoją poznańskiej opery, po-

większono bardzo znacznie a kierownictwo jego objął znany baletmistrz J. Kapliński. Repertuar, jak wynika z szerokiich w tym roku zamiarzeń dyrekcji, będzie miał dwie zasadnicze linie wytyczone. Pierwsza dążyć będzie do jak najszerszej realizacji dzieł słowiańskich, zwłaszcza polskich (z uwzględnieniem nowości u nas niegranych), zaś druga ma za cel stopniową reaktywizację tzw. oper „żelaznych”. Ponieważ każde dzieło musi być na nowo przygotowane w całej swej aparaturze dekoracyjno-kostiumowej (bo kostiumy całkowicie uległy zniszczeniu), przeto na warsztaty techniczne nałożony został duży wysiłek oraz koszt. Ma to jednak tę dobrą stronę, że umożliwi nowoczesną całkowicie inscenizację oper, które dzięki temu ujrzymy w nowej, odsłoniętej szacie.

**Podwyżka płac nie może być fikcją**

Świat pracy przyjął wiadomość o zaakceptowaniu przez Radę Ministrów wniosków Komisji Płac w sprawie regulacji systemu uposażeń. Jak wiadomo — postanowiono podwyższyć zarobki pracowników najgorzej dotychczas oplacanych oraz wyrównać uposażenia średnie przy pozostawieniu płac wyższych na dotychczasowym poziomie. Przeciętnie podwyżka wyniesie ma globalnie około 20%.

Ustalenie nowych norm uposażeniowych jest koniecznością chwili. Koszta utrzymania bowiem podniosły się w ostatnich miesiącach dość znacznie. Drugim powodem, dla którego wprowadzenie nowego systemu uposażeń stało się potrzebą chwili, był fakt istnienia zbyt szerokiej rozpiętości płac. W różnych dziedzinach gospodarki stosowano różne stawki. Zarobki w wielu gałęziach pracy pozostały daleko w tyle poza poziomem płac innych grup pracowniczych. Wyrównanie tych dysproporcji i różnic było myślą przewodnią prac Komisji.

Jak świat pracy przyjął wnioski Komisji zatwierdzone przez Rząd?

Najlepszym zwidoczeniem sądów, jakie świat pracy wyraża na temat projektów podwyżki płac, były wypowiedzi samych robotników i pracowników w czasie odbywającego się w ub. środę zebrań członków Rad Zakładowych i przewodniczących Pow. Rad Związków Zawodowych w Poznaniu. Dyskusja, która wywiązała się po referacie sekretarza generalnego OKZZ Rybczyńskiego miała charakter szczerych i bezpośrednich wypowiedzi, dlatego uważać ją można za rzeczywisty rezonans nurtujących masy pracownicze myśli.

Świat pracy ocenia pozytywnie wysiłki Rządu, zmierzające do ustalenia sprawiedliwych i wystarczających na utrzymanie zarobków. Z zadowoleniem wita zapowiedź 20%-owej podwyżki płac, ale... Jest tu pewne ale.

W tym roku dokonano już dwóch podwyżek, wynoszących globalnie 30 procent, obecnie przy-

stępujemy do podwyższenia płac po raz trzeci. Jeżeli po pierwszej i drugiej podwyżce zaszła konieczność powtórnego zwiększenia zarobków z powodu automatycznego wzrostu kosztów utrzymania, to ktoś zaręczy, że i obecna zmiana systemu płac nie pociągnie za sobą wyższych cen artykułów żywnościowych? Przekreślony zostałby w ten sposób istotny sens reformy, której zadaniem jest przecież zagwarantowanie pracownikowi realnej poprawy bytu. Robotnik nie pragnie zarabiać kilkunastu tysięcy złotych, chciałby jednak, i to jest jego zupełnie słuszne prawo — by suma, którą przyniesie do domu, zapewniła mu ludzką egzystencję. Jeżeli z podwyżką płac pójdzie w parze podwyżka cen, świat pracy nic na tym nie zyska.

Jedyną drogą wyjścia z tej sytuacji byłoby rozszerzenie jak najściślej kontroli czynnika państwowego nad kształtowaniem się cen na artykuły żywnościowe. Należy wypowiedzieć bezwzględnie walkę paskarstwu, żerującemu na kieszeni robotnika. O ile władze nie poczyna kroków, które by zlikwidowały ostatecznie niezdrową spekulację cen, próżno są marzenia o poprawie bytu klasy pracującej. Tylko wtedy będzie można mówić o rzeczywistej poprawie bytu, gdy przy podwyżce zarobków — ceny artykułów pierwszej potrzeby utrzymają się na dotychczasowym poziomie.

Klasa pracująca z zadowoleniem przyjęła wiadomość, że Miejszna Komisja Płac nie została zlikwidowana i że jeszcze w ciągu tego miesiąca opracuje projekt, dotyczący regulacji cen artykułów pierwszej potrzeby. Należy przypuszczać, że pracami Komisji w tej dziedzinie kierować będzie troska o ostateczne pełne zagwarantowanie bytu materialnego wielu milionom szarych pracowników. Świat pracy, który znosząc dzielnie trudny powojenny życia, stał z chwilą odzyskania wolności bez minuty wahania do warsztatów pracy, ma dziś prawo oczekiwać zapewnienia mu znoszonych warunków egzystencji.

J. M.

**Dlaczego nabiął drożeje**

1 sierpnia płaciliśmy na rynkach poznańskich za 1 kg masła mleczarskiego — 400 zł, dziś kosztuje ono już 440, masło wiejskie zdrożało w tym okresie z 360 na 400 zł, śmietana (1/4 ltr — z 100 na 140 zł), litr mleka — z 20 na 21 zł, jajko — z 8 na 12 zł.

Podniosła się również cena drobiu. Kura kosztowała przed trzema tygodniami około 250 zł, dzisiaj — 350 zł, kurczę zdrożało z 180 na 200 zł, gęś — z 300 na 350 zł. Nawet cena owoców, którego jesienią jest więcej niż w porze letniej objawia nieznaczną wprawdzie lecz stałą tendencję wzrostową.

W czym należy szukać istotnych przyczyn wzrostu cen? Bez wątpliwości wzrost cen przetworów mlecznych spowodowany został naturalnym w tym okresie spadkiem udojów na wst. Nie jest to jednak przyczyna jedyna. Cena masła zwiększyła i dlatego, że w Poznaniu odczuwamy obecnie dotkliwie brak słoniny i smalcu. Wreszcie i dlatego, że bardzo znaczne ilości masła pochłania wypiek tortów i ciast deserowych. Należałoby zakazać wypieku tortów i tustych ciast, niedostępnym szerszym masom ludzi pracy, oraz uczynić wszystko, co konieczne, aby zapobiec dalszej zwwyżce cen artykułów pierwszej potrzeby. (M)

aturalny pan, Harvey Howell musiał mieć do zakochania się w niej jakiś powód. A później, co za przepych, jaka wystawa, co za stroje oglądaliśmy w rewiach Broadway'u. W tych tudałach, którymi film bije swego rywala na głowę, roztafia się i niki nie mdły, melodramatyczny konflikt miłosny i tania psychologia bohaterów.

Filmy z komedii Szekspira nie zrobiły konkurencji szekspirowskiemu teatrowi. Do Moliere'a film nie próbował nawet sięgać. Wypsiński, Śłowacki, Fredro — to byłyby kryminał na film. Ro to jest domena teatru, do której film, nawet trójwymiarowy dźwiękowiec, nigdy się nie wedrze.

W inscenizacji takich sztuk jak „Artyści” teatr, rywalizujący z kinem, wygląda jak niewolę, próbującą przeciągnąć Nurmego. Trudno odmówić Teatrowi Nowemu pewnych sukcesów, jakie inscenizacja „Artystów” przyniosła. Reżyseria Cz. Strzeleckiego wprowadziła interesującą próbę w operowaniu światłem: doorym pomysłem jest wprowadzenie na scenę przedramiennych aktorów — pianista W. Buchwald, śpiewak Z. Łuczak, Dekorator, art. malarz Z. Szpinigier szaleje po prostu na małej scenie, przedwznowym kunstem dając na niej w ciągu wieczoru, aż pięć obzernych wnętr — dwa szczególnie popisowe w ostatnim akcie: fragment restauracyjnego lokalu L., wnętrza teatru rewiowego ze sceną i widownią. Słowem — położono dużo wysiłku, aby bronić straconej pozycji. Tryumfalne epizody nie pomniejszają jednak ostatecznego zwycięstwa kina.

T. Kraszewski

Uchylając rąbka zakulisowych sekretów zdradzić nam wypadnie, iż po „Hrabinie” z polskich dzieł operowych wkroczy na scenę „Bolesław Śmiały” Różyckiego oraz jedna z ostatnich oper Raula Koczalskiego pt. „Powrót”. W projekcie dalszym wznowienie „Legendy Bałtyku” Nowowiejskiego. Z innych słowiańskich dzieł przewidziany jest „Eugeniusz Oniegin” Czajkowskiego oraz jedna z oper Smetany lub Dworzaka. Niespodzianką która powinna uradować nas szczególnie to zapowiedź wystawienia polskich baletów, współczesnych kompozytorów. Będą to prasłowiański balet „Swantewid” Perkowski (w tym celu przewidziano są specjalne studia prehistoryczne w Biskupinie) oraz Maklakiewicz „Cagliostro w Warszawie”. Wreszcie ponownie usłyszymy wspaniałą muzykę „Harnasów” Szymanowskiego oraz ujrzymy Kaplińskiego jako zbójnika Janoska, którego w tej kreacji choreograficznej pamiętamy jeszcze z festiwalu muzyki polskiej przed wojną. I jeszcze jedna całkiem poważnie brzmiąca rewelacja: „Dafnis i Chloee” Ravela.

Szlaki „żelaznych” oper wypełnią „Alda”, „Traviata” plus „Pajace” i „Cavaleria Rusticana”. Muza lekka odezwie się w dwóch operetkach francuskich, których wybór nie został jeszcze definitywnie ustalony.

Na zakończenie zanotować wypada fakt więcej radośny. Od pierwszego października ma być uruchomiony wreszcie aparat Filharmonii Poznańskiej, której brak od czasu pamiętnej i niespodziewanej przerwy w roku ubiegłym tak bardzo dawał się odczuć w życiu kulturalnym miasta. Będą się odbywały koncerty symfoniczne z udziałem polskich oraz zagranicznych solistów, na razie raz w miesiącu, przyczem przewidziane jest szersze uwzględnienie literatury fortepianowej. Poznamy m. in. jeden z koncertów fortepianowych Koczalskiego oraz koncert Chacaturiana w wykonaniu Szpłainskiego.

Jak widać plany muzyczne na sezon obecny kształtują się pomyślnie a szczególnie zamierzenia dotyczące opery mają wszelkie dane na to, aby zaspokoić potrzeby kulturalne społeczeństwa. Notujemy jej pełną nadzieję i ufności, że zostaną wypełnione.

Dr Zygmunt Sitowski

**Fotografie ślubne portretowe i dziecięce do legitymacji w 24 godz. wykonuje**

**FOTO Maryla**  
 POZNAŃ, GROBLA 1a  
 Portrety z wszelkich fotografii (nawet bardzo zniszczonych) 33451

**„Kukułka” o Targach**

W związku z rozpoczynającym się pierwszymi Targami Jesiennymi pod nazwą „Odrzęd i Dom” znany i ceniony na terenie wielkopolskim Kabaret Literacki „Kukułka” organizuje specjalny numer targowy.

Z uwagi na licznie zgłaszające się z okazji Targów „Odrzęd i Dom” wycieczki, które przyjeżdżać będą przede wszystkim w dni niedzielne i soboty, wskazujemy byłoby umożliwienie przyjezdnym otrzymanie miejsca w „Asie”. Z tego względu miejscowym zwolennikom „Kukułki” zaleca się raczej uczęszczanie na imprezy „Kukułki” w pozostałych dniach tygodnia.

Bądźmy gościnni i pamiętajmy o przyjezdnym, gdyż tylko wówczas liczyć będziemy na dalsze mile dla nas wizyty.

**Geny targowe zwierząt**

Na miejskie targowisko zwierząt w dniu 17 bm. spędzono 261 sztuk bydła, 919 świń, 107 cieląt, 91 owiec, 27 wolów, 42 buhajów, 186 krów i 6 jałówek — razem 1378 zwierząt.

Według urzędowego sprawozdania Komisji Notowania Cen płacono za 100 kg żywej wagi (loco Targowica Poznań) w zł:

Woly — mięiste tuczone starsze	7400—7600
miernie odżywione	6500—7000
Buhaje — tuczone, mięiste	7800—8000
nietucz. dobrze odżywione starsze	7400—7600
Krowy — wytuczona, pełnomięsiste	8600—9200
tuczone, mięiste	7800—8400
nietuczona, dobrze odżywione	6800—7400
miernie odżywione	6000—6400
Cielęta — dobrze odżywione	9000—9400
miernie odżywione	7500—8200
Owce — dobrze odżywione	8000—8600
miernie odżywione	6000—6800
Świnie (tuczniki)	
pełnom. od 120—150 kg żyw. wagi	17800—18400
pełnom. od 100—120 kg żyw. wagi	17000—17600
pełnom. od 80—100 kg żyw. wagi	16200—16600
mięiste świnie ponad 80 kg	15600—16000

Przebieg targu był spokojny.

Dyrektor Naczelny Państwowej Centrali Handlowej w Poznaniu

(p) Na otwarcie wystawy w halach Targow Poznańskich „Odzież i Dom” przybył w dniu wczorajszym do Poznania Naczelny Dyr. Państwowej Centrali Handlowej w Warszawie, ob. Buschke Czesław. Na konferencji prasowej przedstawił obecnemu wywiadowi na temat „Handel wczoraj i dziś” z uwzględnieniem roli Państw. Centrali Handlowej, jako czynnika dążącego do jak największej obniżki cen produktów wszelkiego rodzaju. Obszerzniejsze sprawozdanie omawiające zarządem dalsze perspektywy kształtowania się cen, interesujące szczególnie świat pracy, zamieścimy w następnym numerze.

„Pierwsi w walce, pierwsi w pracy”

Zarząd Wojewódzki Związku Uczestników Walki Zbrojnej o Niepodległość i Demokrację w Poznaniu podaje do wiadomości, że w pierwszych dniach października br. wyruszą do Warszawy bratwa robotnicza ZUW o N. i D. celem wzięcia udziału w odbudowie Warszawy pod hasłem „Pierwsi w walce, pierwsi w pracy”. Członkowie Związku Uczestników Walki Zbrojnej o Niepodległość i Demokrację zamieszkali na terenie województwa poznańskiego w miarę możliwości winni wziąć udział w wymienionej akcji. Zgłoszenia do dnia 27 września br. przyjmuje codziennie sekretariat Związku Uczestników Walki Zbrojnej w Poznaniu przy ul. Klonowicza 3, parter, od godz. 9-15-tej, tel. 65-55.

Sobota, 21 września 1946

W teatrach poznańskich: Teatr Wielki: dziś, godz. 19-14 - „Hrabina” (premiera); jutro, godz. 15-14 - „Zemsta Niepojęta”; dziś, godz. 19-14 - „Cudy niewiasty”; Teatr Polski: dziś, godz. 19-14 i jutro, godz. 15-14 i 19-14 - „Dziękuję ci za tragedię”; Teatr Nowy: dziś, godz. 19-14 i jutro, godz. 15-14 i 19-14 - „Kłopoty”; Teatr „Komedia Muzyczna” (Dąbrowskiego 5): jutro, godz. 16.30 i 19.30 - „Podwójna buchaleria” (premiera); Teatr „Kultura i Sztuka” (sw. Marcina 8): dziś, godz. 16-14 i jutro, godz. 15-14 i 19-14 - „Słowacki i Dąbrowski”; Kukulka Poznańska, Kawiarnia „As”: pl. Wołności 4: dziś, jutro, godz. 19-14 - „Cudy niewiasty”; Cyrk państwowy nr 2. Cyrk czynny dziś o godz. 19.45; jutro o godz. 12-tej, 14-tej i 19.45.

W kinach poznańskich: W Apollo - „Biały murzyn”; „Batyk”; „Nasz okręt”; Muza - „Manewry miłosne”; Białe - „Blagier”; „Szympans i Ogiatowie”; „Fur”; „Przemysław 49”; „Bogactwo morza”; Początek seansów w kinie „Batyk” o godz. 15.30, 17.45 i 20-tej; w pozostałych kinach o godz. 16-tej, 18-tej i 20-tej. Oświatowe o godz. 17-tej.

Inauguracja sezonu operowego

Dziś, w sobotę, Teatr Wielki dał premierę „Hrabiny” na inaugurację nowego sezonu operowego. Dyrekcja dokładała wszelkich starań, aby to uroczyste przedstawienie opery Moniuszki stało na jak najwyższym poziomie artystycznym. Nad partią orkiestrową czuwał dyr. dzieł Latowski, reżyser - Karol Urbanowicz, stylowe dekoracje projektował Zygmunt Szpingier, efektywny balet ułożył Jerzy Kapciański. W tytułowej roli wystąpił znakomita śpiewaczka, świątelnia aktorka p. Hanna Chybińska, w roli jej partnerów zobaczymy wybitnych artystów naszej sceny pp. Urbanowicza, Szpingiera, Roya, Kostalównę i Kłopoty.

Teatr Mały

dawniej Okręgowego Domu Zolnierza w Poznaniu przy ul. Słowackiego 19/21 rozpoczyna sezon pod powyższą nazwą. Teatr będzie miał charakterystyczny program, w którym wzięli udział twórcy utworów polskich. Zespół artystyczny zaangażowany z Teatrów Warszawskich i Łódzkich. Dyrekcja art. scen Warszawska - Stanisław Staniszewski; reżyseria: znany artysta - Neubelt Władysław; kierownik art. - Sawalski Włodzimierz. Dekoracje: art. mal. Feldmann. Otwarcie sezonu w dniu 21 września. Komedia w trzech aktach „Wielki zwycięzca pt. Radey pana Radey”. Początek o godz. 19-tej.

W „Kukule” ostatni raz „Cudy niewiasty” Klub Wiercików „Kudłate” da w niedzielę, dn. 21 i 22 bm., o godz. 19-tej w sali kawiarni „As” po raz ostatni swój program pt. „Cudy niewiasty”. Na program składa się humorystyczny spójnik społeczno-polityczny, liryka i piosenka. Stoliki zamawiać wcześniej w kawiarni „As”, plac Wołności 4, I piętr., w godz. 12-14-tej.

KOMUNIKATY

Związek Inwalidów Cywilnych, Wdów i Sierof przypomina swym członkom o dostarczeniu kart wymiennych na karty żywnościowe na miesiąc październik najpóźniej do dnia 28 bm. Dzieci ponad 16 lat uczęszczające do szkoły winny dostarczyć zaświadczenie szkolne. Karty wymienne niedostarczone na czas nie będą po terminie uwzględnione. Pobierający rentę inwalidzką lub rentę wypadkową powinni dostarczyć ostatni odcinek pobierania renty z poczty.

Związek Młodzieży Demokratycznej zwołuje zebranie powakacyjne w poniedziałek dnia 23 bm. o godz. 17-tej w lokalu przy ul. Wypianichskiego 10, m. 7. O jak najliczniejszy udział prosi Zarząd.

Specjalny Sąd Karny w Poznaniu wzywa ob. Adama Bukaneckiego wzgl. Bukowieckiego, który w czasie okupacji przebywał w 1940 r. w Forcie VII i w więzieniu przy ul. Mińskiej, skąd został w marcu 1946 r. zwolniony, a Autobusowym w Poznaniu i był w więzieniu razem z Leonem Orłowskim ze Środy i pisał list do jego żony w Środzie, by niezwłocznie podał swoją adres do Specjalnego Sądu Karnego w Poznaniu do Kspc. 202/46.

Osoby znające adres wymienionego wzywa się również o nadanie tegoż adresu pod znakiem Kspc. 202/46 do Specjalnego Sądu Karnego w Poznaniu.

K. P. H. przy 24 Szepiele urzędza w niedzielę, 22 bm., zabawę taneczną w gazowni Mielejskiej (Grobła), początek godz. 15.00. 32329

Ważne dla kierowców

Nowe przepisy regulacji ruchu

Komenda Wojew. M. O. w Poznaniu podaje do ogólnej wiadomości, że: z dniem 21. 9. 46 wprowadza nowe zasady regulacji ruchu, oparte na przepisach międzynarodowych dla funkcjonariuszy M. O. w sposób następujący:

1. Wyciągnięcie ręki lub obu rąk w bok w kierunku jazdy oznacza: „droga wolna”. Po wskazaniu kierunku jazdy, regulujący może opuścić i znak ten obowiązuje tak długo, mimo że nie jest dawany nadal w przepisany sposób jak długo zachowuje on swoją podstawę zasadniczą, a więc jest zwrócony bokiem w kierunku ruchu - „droga jest wolna”.

Pojazdy jadące na wprost, mogą zakrecać na prawo i lewo. Pojazdy, jadące na prawo wyko-

nują zakręt małym łukiem, jadą wolno i kierowcy tych pojazdów zwracają szczególną uwagę na osoby piesze, które przechodzą przez jezdnię w jednej stronie ulicy na drugą.

Pojazdy zakrecające na lewo, objeżdżają regulującego ruchem z jego prawej strony. Jeżeli z przeciwnej strony nadjeżdżają pojazdy, utrzy mający prosty kierunek jazdy, to pojazd, skręcający na lewo, zatrzymuje się przy środku skrzyżowania po prawej stronie regulującego ruchem tak długo, dopóki nie prządą wszystkie pojazdy zjeżdżające z przeciwnej strony w prostym kierunku.

Przy zakrecaćiu na lewo, tak samo jak i przy zakrecaćiu na prawo, kierowcy pojazdów zwr-

cają uwagę na osoby piesze, które przechodzą przez jezdnię.

Ciężkie samochody, jak: autobusy, samochody ciężarowe z przyczepkami, które z powodu zbyt wąskiej jezdni nie mogą objechać środka skrzyżowania z prawej strony, mogą na dany znak regulującego ruchem - skinięcie ręki - od razu skręcić na lewo - dużym łukiem - nie objeżdżając go.

2. Podniesienie ręki - (prawej w górę) - „waga” - oznacza: dla uczestników ruchu w poprzeczno otwartym kierunku: „zatrzymaj się”; dla uczestników ruchu, znajdujących się na skrzyżowaniu: „skrzyżowanie opuścić”; dla uczestników ruchu w poprzeczno zamkniętym kierunku: „przygotować się do jazdy”.

Podniesienie ręki trwa stosunkowo krótko, mniej więcej od 5-25 sekund, po czym regulujący podnosi rękę do góry, wykonując jednocześnie zwrót w lewo i znowu podaje znak przez - wyciągnięcie ręki lub obu rąk w bok, w poprzek do kierunku jazdy, co oznacza „stój”.

Jeżeli regulujący ruchem stoi zwrócony twarzą lub plecami w kierunku jazdy, to nie wolno pojazdom przejeżdżać przez skrzyżowanie, a pieszym przechodzić przez jezdnię.

Funkcjonariusz M. O. regulujący ruchem na skrzyżowaniu, winien posiadać przypięte na koncach rękawów białe mankiety. Na tyle mankiety ręki prawej jest uwidoczniony znak - czerwone koło na białym tle - oznaczający zakaz przejazdu wszelkim pojazdom. Regulujący po podaniu znaków może przyjąć postawę „spocznij”. Zwroty wykonuje zawsze przed lewą ręką. W „tyl zwrót” może wykonać podczas regulowania ruchu bez ostrzeżenia (podniesienie ręki w górę) w wypadkach:

- 1. zanotowania numerów pojazdów, których kierowcy nie stosują się do przepisów regulujących; 2. w razie wypadku w celu zorientowania się, czy zachodzi konieczność zejścia z jezdni, i 3. czego należy unikać w celu zorientowania się co do natężenia ruchu na jezdni kierunku zamkniętego.

Regulowanie ruchu przez wojsko

Wojsko, ze względu na przejeżdżające kołunym samochodów, czołgów, motocykli, wozów i innych pojazdów, lub też ze względu na nasiloność ruch pojazdów wojskowych w danej miejscowości, może regulować ruch na skrzyżowaniach i wylotach dróg we właściwy sobie sposób wynikający z wojskowego systemu szkolenia.

W tych ramach wszyscy kierowcy pojazdów niewojskowych obowiązani są podporządkować się do wojskowych zasad regulacji ruchu, jak i do związanych z ruchem rozkazów wojskowych.

Dyżury aptek poznańskich

W czasie od 21 do 23 bm. nocne dyżury pełnią: dia Łazarska i Górczyna - Apt. przy Parku Wilsona; dia Języc i Solca - Apt. im. Mickiewicza; im. Mickiewicza 10; dia Wildy i Deba - Apt. Pod Koroną, ul. Dąbrowskiego 61; dia Śródmieście - Apt. pod Ektulapem, pl. Wołności 13 i Apt. św. Piotra, pl. Hoovera 2; dia Śródki i Głównej - Apt. mgr. Walkowskiego, ul. Wielka 11.

Komitet „Młodzieżowego Wyciągu Pracy”

W ub. wtorek odbyła się w Okręgowej Komisji Związków Zawodowych w Poznaniu konferencja w sprawie Młodzieżowego Wyciągu Pracy, w której udział wzięli: w zastępstwie Wojewody poznańskiego, ob. mgr. Płuciński, ob. mgr. Jurkowski jako zastępca Prezidenta Poznania, delegat Inspektora Pracy, komendant Woj. Komendy M. O., przedstawiciele partii politycznych i organizacji młodzieżowych, dyrektorzy zjednoczeń i delegat z Wojewódzkiego Urzędu Informacji i Propagandy.

Po zagaleniu konferencji przez kierownika Wydziału Młodzieżowego przy OKZZ ob. Woźniaka, zabrał głos przewodniczący Zarządu Woj. ZWM Młotecki, który w krótkich słowach nakreślił historię, ogromne znaczenie i perspektywy Młodzieżowego Wyciągu Pracy, stwierdzając, że akcja „wyciągu” świadczy o głębokim przełomie wychowawco-moralnym, jaki dokonał się wśród naszej młodzieży, o zasadniczej zmianie dotychczasowego jej stosunku do pracy.

Ob. Woźniak złożył sprawozdanie z przebiegu „Wyciągu Pracy” na terenie województwa poznańskiego. Jak się okazuje, „Wyciąg Pracy” aczkolwiek w swej początkowej fazie napotykał na poważne trudności, rozwinął się ostatnio dość mocno. „Wyciągiem” objętych jest 14 fabryk, w tym 5 w samym Poznaniu, reszta w Kaliszu, Chodzieży, Środzie i Zielonej Górze. Bierze w nim udział 5000 młodzieży, w tym 3000 pracujących na akord.

Najwyższą normę dotychczas uzyskała w branży konfekcyjnej ob. Kazimiera Zwierzyczka, wykonując 250 proc. ponad normę. Powyżej 200 procent uzyskało ogółem 8 pracownic, reszta wykonuje przeciętnie ponad 150 proc. ponad normę.

Zakończenie pierwszego etapu „Wyciągu Pracy” w branży konfekcyjnej przewiduje się na 31 października. Dalszym planem organizacyjnego Komitetu jest objęcie „wyciągiem” powiatów kaliskiego, zielonogórskiego, średzkiego, chodzieskiego, leszczyńskiego, rawickiego i gnieźnieńskiego.

po dyskusji, w której głos zabierali m. in. jako pierwszy dyrektor Zjednoczenia Konfekcyjnego ob. Matecki i dyrektor Zjednoczenia Przemysłu Cukrowniczego, przystąpiono do wybrania Prezydium Obywatelskiego Komitetu „Wyciągu Pracy”, w którego skład powołano: Wojewodę

poznańskiego ob. Brzezińskiego, przewodniczącego Wojewódzkiej Rady Narodowej ob. Piękniewskiego, kuratora szkolnego mgr. Strakowskiego, dyrektora Przemysłu Miejskowego ob. dr. Szalagana, dyrektora firmy H. Cegielski, ob. Lutosańskiego, zastępcę Dowódcy O. W. plk. Uziebleń oraz ob. Woźniaka, kierownika Wydziału Młodzieżowego przy OKZZ.

Pierwsze pomocy materialnej udzieliła już na konferencji przedstawicielka Komitetu Wojewódzkiego PPR ob. Kamińska w kwocie 10 tys. oraz z ramienia OKZZ takąż samą sumą złożyła ob. Jezierska, kierowniczka Wydziału Kulturo-Oświatowego przy OKZZ.

Program audycji radiowych na niedzielę, 22 bm. 7.00 Sygnał czasu; 8.00 Audycja „Kalendarz tygodniowy”; 7.05 Audycja poranna z Krakowa; 8.00 Dziennik poranny; 8.20 Program na dzień bieżący; 8.25 Koncert zyczeń; 9.00 Transmisja nabożeństwa z kościoła oo. Zmarłychwstańców w Poznaniu; 10.00 Audycja regionalna pt. „Zmówimy” w opr. Adama Glapy i w wyk. Szamotulskiego Zespołu Ludowego; 10.40 Koncert wokalny; 11.00 Audycja „Harmonta” pod dyr. Karola Broniewskiego, Igor Nikulin (bas), Janusz Kowalski (akompaniament). W przerwie: 11.35 Gwędź z dziećmi - prowadzi Jadwiga Nawajska; 11.57 Sygnał czasu i hejnał z wieży mariackiej z Krakowa; 12.05 Wskazania obywatelskie Tadeusza Kosciuszki 12.06 Koncert Orkiestry Symfonicznej P.B. z Katowic pod dyr. Witolda Kałką-Rowickiego; Włodzimierz Ormickiego, z udziałem Włodzimierza Kaczmarza (bas) i Bolesława Woytowicza (fortepian). W przerwie: 13.05 Audycja (dla wsi): a) podaniek pt. „W obrac. „Latarnia radiowego”; 13.30 „Niemy po wiośnie”; 13.40 Audycja wojskowa; 13.55 Najciekawsze audycje przedtę tygodnia; 14.00 Audycja dla świata wieloletni; 14.35 Chwilka Eura Studów; 15.00 Teatr Wyobraźni „Peer Gynt” Ibsena (fragment) z muzyką Griega w radiofonizacji Mariana Piechala; 15.20 Koncert przy mikrofonie; 15.15 „Mój postę”; 15.20 Przegład tygodnia; 15.30 Tygodnik dźwiękowy; 15.45 „Uśmiech i piosenka”; 15.50 „Możaki muzyczna” z udziałem Sekstetu F. R., Tadeusza Darskiego i Choru Czejanów (piosenki); Władysław Szpilman (fortepian); 20.00 Dziennik wieczorny; 20.30 „Podróż po świecie”; 20.50, 10 minut poezji” - „Niespodzianki literackie”; 21.00 Audycja „Piosenki”; 21.15 „Mój postę”; 21.45 Kwadrans prozy; 22.00 Audycja rozrywkowa; 22.35 Koncert Orkiestry Tanecznej F. R. pod dyr. Jana Cajmera; 23.00 Ostatnie wiadomości dziennika radiowego; 23.20 Program na dzień następnny; 23.30 Wiadomości sportowe; 23.35 Radziecka muzyka taneczna; 24.00 Zakończenie programu.

SPORT

Kalendarzy imprez sportowych

SOBOTA, 21 bm. godz. 15-14 - Turniej piłkarski juniorów na boisku Miejskim w Starołęce. Udział biorą drużyny: TS Polonia - KS Czarni - KS Britania - KS Biaś.

godz. 16.30 - Zawody bokserskie o drużynowe mistrzostwo Okręgu pomiędzy KS H. Cegielski a Wartą 1b. Zawody odbędą się na boisku Warty.

NIEDZIELA, 22 bm. godz. 11-14 - Meczy piłki nożnej na boisko Warty pomiędzy Wartą, a zespołem saperów Wojska Polskiego.

Jako przedmecj o godz. 9.45 zawody Old-boyów Warty i KS Biały Orzeł z Kozmina. godz. 11-14 - Admira - HCP Zawody o mistrzostwo kl. A POZPN na boisku Arena. Przedmecj o godz. 9-tej - Admira II - Zjednoczeni II.

godz. 15-14 - Legia - Pogoń o mistrzostwo klasy B POZPN na boisku Arena.

Naprzód - KKS (Gostyn) o mistrzostwo kl. B na boisku Sokoła przy Drodze Dembkińskiej.

Polonia (Środa) - Biaś (Starołęka) o mistrzostwo klasy B POZPN na boisku Miejskim w Starołęce. Przedmecj Sa III - Biaś II.

Szamotołski KS - Dab Spotkanie powyższych drużyn o mistrz. kl. B odbędzie się w niedzielę 22 bm. o godz. 11-tej na boisku przy stadionie (ul. Piłkarska).

GKS (Gniezno) - Victoria (Września) 1:0 (1:0) Rozegrany w ramach jubileuszu 15-lecia istnienia WKS Victoria (Września) mecz hokejowy zakończył się wygraną GKS w stosunku 1:0 (1:0). Były to pierwsze zawody rozegrane we Wrześni.

Nivea (Poznań) - Polskie Radio (Poznań) 12:1 (8:1) W ub. środę, na boisku „Polonii” w Głównej rozegrane zostały zawody piłkarskie pomiędzy zespołem rozgłośni poznańskiej Polskiego Radia a fabryczną drużyną Nivei z Poznania, które zakończyły się wysoko cyfrowym zwycięstwem Nivei w stosunku 12:1 (8:1). (W-k)

Z mistrzostw słowiańskich w boksie

Wyjazd naszej ekspedycji do mistrzostwa słowiańskich w boksie natrafił na samej granicy na poważne trudności. Zanościło się na to, że nasi reprezentanci w ogóle się do Pragi nie dostaną. Ze stacji granicznej w Zebrydowicach cała ekspedycja zawróciła do Katowic, by dopiero po definitywnym zatwierdzeniu wszelkich formalności już bez przeszkód przebyć granicę i stanąć w Pradze, gdzie ją oczekiwał członek PZB ob. K. Lipiak. Tutaj okazało się, że nasza ekspedycja nie była ostatnia. Reprezentacja bokserek Związku

Radzieckiego stanęła w Pradze dopiero w dniu 19 bm. w godzinach wieczornych, wobec czego przedkolejnie musiano przesunąć o jeden dzień.

W Pradze walczyć wiec będą ostatecznie wszystkie reprezentacje słowiańskie, za wyjątkiem Bułgarów, u których boks nie cieszy się równie wielką popularnością jak w pozostałych krajach słowiańskich. Pierwszy turniej bokserski państw słowiańskich wywołał w stolicy Czechosłowacji wielkie zainteresowanie.

Regaty wioślarskie na Warcie

Wioślarskie poznańskie doznał wkrętek zwycięstwa wojennej najdotkliwszych strat zarówno w taborze, szalasań i materiale ludzkim. Pracę swoją musieli rozpocząć niemal od podstaw. Podczas gdy we wszystkich pozostałych dziedzinach możemy z satysfakcją zanotować dość znaczne ożywienie - wioślarsze - po raz pierwszy przedstawia się poznańskie publiczności.

W niedzielę o godz. 15-tej odbędą się pierwsze po wojnie regaty, organizowane przez Poznański Komitet Towarzystw Wioślarskich. Meta

znajdować się będzie przy przystankach KW 04 oraz T. W. Polonia. Ogółem rozegranych zostanie 9 biegów. Do jednego z nich dla załóg stojących po raz pierwszy puchar ufundował p. Bogdan Żniński.

Pod regatami odbędzie się ściągnięcie flagi narodowej na znak zamknięcia sezonu na terenie AZS, pełniącego w bieżącym sezonie funkcję gospodarza. Z kole w szatarni „Polonii” nastąpi rozdanie nagród.

Doroczny raid motocyklowy KS Lechia

W niedzielę, 22 bm. odbędzie się z okazji pierwszych po wojnie Targów Poznańskich - organizowany przez sekcję K. S. „Lechia” doroczny raid motocyklowy na przestrzeni: Poznań, Jarocin, Pleszew, Kalisz, Turęk, Koło, Konin, Września, Poznań. Trasa wynosi 314 km. Start będzie miał miejsce z terenów Targów Poznańskich

sprzed Wieży Głomoślaskiej o godz. 7-mej rano. Meta raidu znajomość się będzie na boisku przy ul. Mylniej. Przyjazd pierwszych maszyn spodziewany jest od godz. 14-tej. Całość imprezy filmowana będzie przez „Film Polski”.

Wystawa nagród mieści się w f-mie „Wulgum” przy Sw. Marcjanie.

Druga kolejka rozgrywek siatkówki pań w Jarocinie

Celem spopularyzowania piłki ręcznej na prowincji postanowili Poznańscy OZPR rozegrać drugą serię spotkań o mistrzostwo okręgu klasy A w piłce siatkowej pań w Jarocinie i to w najbliższą niedzielę przedpół. Wobec wycofania się KKS-u Gniezno, wyjąda do Jarocina nast. drużyny: Warta - mistrz Polski, KKS Poznań i Luboński Klub Sportowy (Luboń) Poza tym weźmie również udział tamtejszy KKS Polonia (Jarocin).

Polski Warta wyjedzie w swym najsilniejszym składzie (ak).

KOMUNIKATY SPORTOWE

Leikoatleci AZS-u. Treningi sekcji leikoatletycznej AZS-u odbywają się we wtorki i piątki każdego tygodnia w godz. od 17-19-tej na boisku „Arena” dawn. PFK przy al. Reymonta pod kierunkiem mgra Karola Hoffmanna.

Leikoatleci AZS-u. Treningi sekcji leikoatletycznej AZS-u odbywają się we wtorki i piątki każdego tygodnia w godz. od 17-19-tej na boisku „Arena” dawn. PFK przy al. Reymonta pod kierunkiem mgra Karola Hoffmanna.



†  
 Dnia 19 września 1946 r. rozstała się z tym światem po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św. moja ukochana żona, siostra, szwagierka i ciocia, śp.  
 z Szlapezyńskich  
**Ludwika Grzeszkowiak**  
 przeżywszy lat 46.  
 Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 23 września br., o godz. 10.30 z kaplicy cmentarza Bożego Ciała w Dębou. Msza św. żałobna tegoż dnia o godz. 7-mej w kościele w Dębou.  
 Poznań-Dębiec, Górecka 95. stronskany mąż z rodziną

†  
 W drugą bolesną rocznicę śmierci naszej najukochańszej, jedynej córki i siostry śp.  
**Włodzimierz Gruszczyński**  
 odprowadzona zostanie msza św. żałobna dnia 23 września br. o godz. 7-mej w kościele parafialnym Bożego Ciała.  
 Poznań, Strzelecka 21. strapieni rodzice i brat

†  
 W trzecią bolesną rocznicę tragicznej śmierci naszego ukochanego syna i brata, śp.  
**Leona Kuczyńskiego**  
 odprowadzona zostanie msza św.  
 w środę, dnia 25. 9. br. o godz. 7.30 w kościele parafialnym Serca Jezusowego na Jeżycach. O czym zawiadamiają rodzice.  
 Poznań, Dąbrowskiego 82.

**„Arkadia”**  
 Sp. z o.o.  
 Plac Wolności 11  
**Cukiernia - Kawiarnia - Śniadalnica**  
 poleca: wyborowe ciastka własnego wypieku, oraz dobrą kuchnię. Obfity zimny bufet i dobrze pielęgnowane napoje.  
**Koncert artystyczny**  
 Obsługa fachowa  
 33191

**ATUTY**  
 FABRYKA PERFUM, KOSMETYKÓW I MYDEŁ TOALETOWYCH  
**J. & S. Stempniowski**  
 Poznań

**Kawiarnia - Restauracja „Park Wilsona”**  
 Kuchnia ciepła i zimna czynna do 5-tej rano  
**SPECJALNOŚĆ: dania śniadankowe przez całą dobę!**  
 Dancing Bar  
 33232

**FIRANY** imponujący wybór  
**DIWANY** maszynowe, ręcznie wiązane i perskie  
**TAPETY** piękne kolory  
 Tel. 34-28  
 Materiały meblowe i dekoracyjne, chodniki, kilimy, koce, wycieraczki itp.  
**Magazyn Dywanów Antoni Markwitz**  
 Poznań, Al. Marcinkowskiego 19  
 NAJWIĘKSZY SPECJALNY MAGAZYN!

**Hurtownia towarów włókienniczych i galanteryjnych**  
**„Tkanina”**  
 Sp. z ogr. odp.  
 Poznań  
 Plac Wolności 14 - tel. 21-07

Iwonicka sól jodowo-bromowa od chorób uwalnia.....  
**SKLEROZE** skutecznie leczy  
**IWONICKA SÓL JODOWO-BROMOWA**  
 Do nabycia we wszystkich aptekach i drogeriach  
 9-14  
**Galanteria Męska**  
**„Bon-Ton”**  
 Telefon 20-56  
 Poznań, 27 Grudnia 7

**Zrzeszenie Kupców Miasta Poznania**  
 (ul. Zwierzyniecka 13)  
 poleca swych członków — firmy godne zaufania:  
**Branża włókiennicza:**  
 (bławy, artykuły damskie i męskie, galanteria, konfekcja)

Andrzejewski T., Szkolna 12. „Bazar Ludowy”, Paderewskiego 7. „Bazar Wrocławski”, Wrocławska 37. „Bławat”, Mielżyńskiego 19. Busiakiewicz A., św. Marcin 12. Buško St. i Ska, św. Marcin 18. Cieśliński H., Dąbrowskiego 50. Cyranlak T., Dąbrowskiego 47. Czarnowska H., Kutnowska 14. Czekala i Wojciechowski, 27 Grudnia 20. Czyska Z., 27 Grudnia 1. Dega F. i Ska, Dąbrowskiego 52. „Eleonora”, św. Marcin 16/17. „Este”, Mielżyńskiego 18. „Ewa”, Marsz. Focha 60. „Femina”, Fredry 4. Głogowski P., Wrocławska 5. Grała J., Wrocławska 30. Grzeszkowiak St., Wrocławska 10/11. Grzeszkowiak I., Kraszewskiego 9. Gryzbek J., pl. Wolności 11. Habrych B., Mielżyńskiego 8. Handschuh M., Marsz. Focha 45. Hurnik i Jackowiak, św. Marcin 45 a. Kaczmarek S., 27 Grudnia 10. Kalinowska A., Marsz. Focha 81. Kamieński St., Półwiejska 13. Kanikowska A., Dąbrowskiego 39. Kaźnierski Fr., St. Rynek 38/39. Koczorowska St., Marsz. Focha 41. „Komis 23”, Marsz. Focha 41. Konieczka i Krüger, Ratajczaka 40. Korzenlewski M., Kraszewskiego 3. Koźlicki St., pl. Wolności 10. Krupski T., St. Rynek 92. Kwiatkowski Cz., Mielżyńskiego 8. Lewandowski J., Dąbrowskiego 54. Litke Cz., Marsz. Focha 77. Malinowski M., Słowackiego 17. Majewski W., St. Rynek 80. Małecz i Goering, Marsz. Focha 75. Marchlewski J., Dąbrowskiego 18. Marchleńska H., Dąbrowskiego 1,	Matuszewski M., Dębiecka 10. Mejowa M., św. Marcin 22. Michaelis E., Wrocławska 22. „Modna Tkanina”, pl. Wolności 8. Muszyński St., St. Rynek 75. Niezłotek A., Szamarzewskiego 8. Okopińska A., Zamkowa 3. Olczewski L., al. Marcinkowskiego 13. Paszek J., Wrocławska 28. Pluciński W., St. Rynek 61. Pożwiardowski St., Paderewskiego 11. Prusiewicz K., Fr. Ratajczaka 7. Raczek St., St. Rynek 94. Radolak i Bardziński, Fredry 13. Reichelt Wl., St. Rynek 63. Rataj St., St. Rynek 44. Rogala J., Marsz. Focha 39. Romanowski A. i Ska, 27 Grudnia 20. Rosińska A., Wrocławska 32. Ruciński, 27 Grudnia 19. Ryck M., Marsz. Focha 80. Scheffis L., St. Rynek 42. Schneider G., St. Rynek 92. Sieradzki S-wie, Walki Młodych 10. Sierszalski T., Kraszewskiego 19. Sierczewski E., Armii Czerwonej 2. Szałapczyński L., Marsz. Focha 81. Szostak W., Dąbrowskiego 46. Szarcowa W., 23 Lutego 1. Szymański Cz., Gołębia 4. „Tani Bazar”, al. Marcinkowskiego 28. „Tani Zakup”, Dąbrowskiego 16. Trojanowski W., św. Marcin 18. „Trykot”, St. Rynek 84. Walkowiak W., Marsz. Focha 178. Wawrzyniak M., Kraszewskiego 5. Witkowski St., Dąbrowskiego 49. Woźniakiewicz H., Paderewskiego 11. Woźniak Fr., Roosevelta 4. Zakrzewska i Krasiński, pl. Wolności 8. Zalewski J., Marsz. Focha 83. Zniński B., 27 Grudnia 20.
---	--

**WARSZAWSKI DANCING - BAR**  
 Winiarnia — Restauracja  
 Poznań, 27 Grudnia 10 - tel. 40-35  
 z dniem 21. 9. 46 otwieramy po całkowitym remoncie  
**WINIARNIĘ**  
 Ceny przystępne! Rzetelna obsługa!  
 Doskonały jazz-band  
 pod kier. Eugeniusza Dorcały  
 Lokal otwarty w soboty i niedziele od godz. 19, w dni powszednie od 20 do rana  
 33460

Telefon 48-69      Telefon 48-69  
**„ARTUS”**  
 Kawiarnia — Restauracja — Bar  
 nowo otwarty lokal  
 w Poznaniu, św. Marcin 6 (obok kościoła) poleca:  
 wykwinną francusko-warszawską kuchnię i zimny bufet pod kier. znanych kucharzy. Specjalność: Wyborowe wina, likiery i wódki  
**Śniadania - Obiady - Kolacje**  
 Na życzenie Szan. Gości rezerwujemy gabinety towarzyskie.  
 Bogaty zbiór obrazów art. malarzy polskich i innych mistrzów uprzyjemnia pobyt miłym Gościom w lokalu.  
 Koncert artystyczny. 33458  
 Lokal otwarty do 1 w nocy.

**Br. Kalinowski**  
 Warsztaty karoseryjne  
 Poznań  
 Polna 32/42 — Telefon 34-42  
**Budowa karoserii i przycepek**  
 32771

**KROMCZYŃSKI STEMPLE POZNAŃ**  
 ul. ŚW. MARCINA  
 29832  
 Maszyny do pisania liczące, kserografy, powiększacze, arytymometry, naprawa fachowo, szybko i tanio firma — W. Chrzanowski, plac Wolności 2. 31940

**POMPY** wszelkiego rodzaju  
**ARMATURY** do pary, wody i gazu  
**ARTYKUŁY** techniczne  
 poleca  
**ST. DUCHOWSKI**  
 Poznań, Mielżyńskiego 16  
 33217

**J. Krzyżanowski**  
 POZNAŃ I • DZIAŁYŃSKICH 8  
 Zaprzysiężony rzeczoznawca dla spraw przemysłu miernarowego i drzewnego na Okręg Sądu Apelacyjnego w Poznaniu. 33122

## Poznańska Hurtownia Włókiennicza

Sp. z ogr. odp.

Poznań - Stary Rynek 61, 1 piętro  
wejście z ulicy Wrocławskiej  
Telefon 37-28

9.318

UBRANIA MĘSKIE — UBRANKA CHŁOPIĘCE  
SPODNIE — ODZIEŻ ZAWODOWĄ

poleca po cenach przystępnych

33227

### P. GŁOGOWSKI

POZNAŃ, UL. WROCŁAWSKA 6

Tel. 27-07

Rok zał. 1905



### Pierze — Puch — Pościele — Koldry

Wózki dziecięce — Łóżka żelazne — Materace poduszkowe

M. Mielcarek, ul. Wrocławska 30, tel. 41-49

33016

## Spółdzielnia Spożywców „Jedność”

z odp. udz. w Poznaniu

Centrala: Poznań, Dąbrowskiego 83/85  
telefon 33-89

poleca w wielkim wyborze

towary spożywcze jak również własne wyroby  
po cenach przystępnych we filiach:

ul. Daszyńskiego 80	Swarzędz, Rynek 18
ul. Słaska 15	Antoninek, Reemigrantów 1
ul. Dębiecka 10	Szczepankowo, Krótka 1
Krzyżowniki, Słupska 47	Naramowicka 213
ul. Gnieźnieńska 1	ul. Dąbrowskiego 83/85
	Żegrze, Ostrowska 50

### Oddział I.

Fabryka Cukrów, Keksów i Pierników  
oraz ciast deserowych  
Poznań, 27 Grudnia 5 - telefon 16-52

### Oddział II.

Piekarnia Mechaniczna  
Poznań, M. Focha 175 - tel. 67-94

33334

Poznańska Wytwórnia Konfekcji Sp. z o.o.  
Poznań, ul. Garncarska 9

poleca: płaszcze męskie i dziecięce, kurtki,  
ubrania męskie, ubranka chłopięce, spodnie,  
ubrania: skautowskie, robocze - dzielone  
i kombinezony.

Przyjmujemy 33 406

zlecenia z materiałów nam powierzonych od  
wszelkich instytucji i zakładów pracy.

Salon Sztuki „Silva Recum”

Armii Czerwonej 4

kupuje — sprzedaje

obrazy — dywany — antyki — porcelanę  
i kryształy

## SPRZĘTY KUCHENNE

ŁÓŻKA normalne i dziecięce, LE-  
ŻAKI, KOSZE oraz wszelkie wyro-  
by wiklinarskie, SZCZOTKI wszelk.  
rodzaju, ZABAWKI — PIÓRNIKI

9-341 poleca

### »MAŁY BAZAR«

wł. ADAM ZALISZ

ul. Paderewskiego 11 I. pr.  
Hurt dawn. Nowa nad Arkadami detal



Wielkopolska Hurtownia  
Papieru i Materiałów Piśmiennych

## J. CIEŚLIŃSKI i Ska

Sp. z o. o.

Poznań, Mielżyńskiego 18 — Telefon 39-62

33434

Płyn gumowy

### »AS«

A. Smorawiński  
Poznań

Wazycie o znany

z najlepszej jakości

32 549

Wypożyczalnia książek

Z. Hulanicka — M. Sielukowa  
ostatnie nowości  
lektura szkolna

Grunwaldzka 15

32551

otw. od 9—6 bez przerwy

## DOM KONFEKCYJNY

Poznań, Dąbrowskiego 8 — Tel. 27-71

Płaszcze męskie i damskie  
Ubrania męskie  
Ubranka chłopięce  
Spodnie długie i sportowe

UWAGA! Artykuły męskie i walfzki  
w wielkim wyborze

Najniższe ceny!

32985

## P. K. S.

Państwowa Komunikacja Samochodowa

Oddział nr. 10 w Poznaniu

ul. Gąsiorowskich 4 - Tel. 76-27 i 76-28

9-992

STACJE:

Gniezno, Ostrow Wlkp., Turek, Leszno, Rawicz, Września  
Linie komunikacyjne autobusowe oraz wszelkie trans-  
porty samochodowe na całym obszarze Państwa  
OBSŁUGA SPRAWNA I TERMINOWA

## Bracia Lilpop Szulc i Ska

Armatura — Manometry

Łożyska kulkowe i szczeliwa  
wszelkiego rodzaju

Poznań, Czerwonej Armii 4

Telefon 34-80

32785

Papier wszelkiego rodzaju,

tekturę w różnych formatach i grubościach,

tekturę falistą, kartony, dupleksy, sulfity

oraz ligninę

polecają

Fabryczne Składy Papieru i Tektury

### STANISŁAW DOLEWSKI Sp. Kom.

Poznań, ul. Przemysłowa 25, tel. 48-80

Pomoenicze biuro sprzedaży:

Aleje Marcinkowskiego 15, tel. 23-01

32559

„SABRINA” — NOWY SUROWIEC ZASTĘPCZY DO WYROBU SZCZOTEK  
CHODNIKI — WYCIERACZKI — SZCZOTKI — PĘDZLE — POWROZY —  
LINKI — SZNUREK PAPIEROWY DO WIĄZANIA WORKÓW — WYSIELKA  
TAPICERSKA LNIANA — WEŁNA DRZEWNA

najkorzystniej do nabycia w firmie:

„SUROWIEC” wł. Anna Kluzowa i Ska • LUBASZ k. Czarnkowa

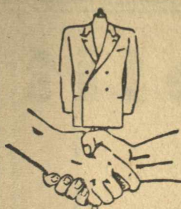
TELEFON 15

zakupujemy stale:

SZNURKI PAPIEROWE, JUTOWE, KOKOSOWE — SZCZEC — WŁOSIE KOŃ-  
SKIE — WYROBY SZCZOTKARSKIE — PASY TAPICERSKIE — POSZYCIA  
MATERACOWE — CERATĘ — MATERIAŁY MEBLOWE I DEKORACYJNE —  
CHODNIKI WSZELKIEGO RODZAJU — ORAZ BARWNIKI ANILINOWE

Poszukujemy stałych dostawców

33208



„— Dziękuję Panu!

Jestem zadowolony z Waszych wyrobów. Płaszcz, ubrania i ubranka chłopięce leżą doskonale. Od 25 lat, jak jestem Waszym klientem, z przyjemnością stwierdzam, że stale udoskonalacie wyrób swej konfekcji, tak że obecnie jest ona pod każdym względem pierwszorzędna. Gustowny dobór deseni, odpowiedni wybór i konkurencyjne ceny pozwalają zawsze wybrać to, czego potrzebuję. Odsiaż Waszą sprzedaję łatwo, a klienci moi są z niej zawsze zadowoleni.

Oto jeden z licznych głosów naszej klienteli

# Z. Bogajewski

Fabr. Konfekcji Męskiej i Chłopięcej  
Poznań, Stary Rynek 77  
wejście z ulicy Sierociej

33409

Tapety 33195  
ceraty  
linoleum  
chodniki  
polecą  
**Zb. Waligórski**  
Poznań, Wielka 9  
I piętro - Tel. 23-08



**MATERACE**  
sprężynowe i wyscielane  
**ŁÓŻKA ŻELAZNE** produkuje  
**TAPCZANY** „MATRA”  
**LEŻANKI** Poznań  
Dąbrowskiego 142

hygieniczne, jedyno  
w swoim rodzaju  
z automatem do unoszenia

33178

**DRZEWKA**  
owocowe, olejowe — krzewy ozdobne  
i na żywopłoty polecą hurt i detal.  
**SZKÓŁKA DRZEW**  
**FEL. JÓZWIĄK**  
poczta Zdziechowa - pow. Gniezno.  
9-325

Wózki dzielece,  
syczoryki oraz  
lampy karbidowe firmy  
**„Herkules”**  
istniejącej od 1892 r.  
najkorzystniej kupisz w firmie  
**„Tanie Źródło”**

Poznań, pl. Bernardyński 4 tel. 32-01  
**HURT** 33048 **DETAIL**

Kreda mielona 33418  
Kreda 3x spławiana  
Farby — Lakier — Pokostry  
szczołki, pędzle malarskie  
polecą

**Fr. Gogulski i S-ka**  
POZNAŃ, ul. Wrocławska 15 Tel. 35-35

Unikniesz zawodu  
kupując znane powszechnie  
z dobrej jakości wyroby

# Suga

Proszek do pieczywa — budynie —  
Cukier wanilinowy — olejki —

30792

# Bracia Lilpop Szulc i S-ka

Artykuły techniczne

Poznań, Czerwonej Armii 4  
Telefon 34-80

32783



Polecą  
Wytwórnia Spożywczo-Chemiczna  
**ST. KRAWCZYŃSKI**  
Poznań, ul. Niestachowska nr 15  
Telefon 35-63  
Warszawa, ul. Walecznych nr 15  
Telefon 451 33162

Hurtownia Papieru Artykułów  
Piśmiennych i Poligraficznych

# Aleksander Jakubowski

Poznań, al. Marcinowska 20 I p.  
telefon 38-72 38-73

**ODDZIAŁ w SZCZECINIE**

ul. Małkowskiego 26 (wejście z ul. Bogusława)  
telefon 548 9-322

# COSTA-RICA

najlepsza

Cykoria

Mulatki

domieszkana kawy o smaku czekoladowym

Kawa

Prosimy próbować na naszym stoisku na Targach

Wyłączne przedstawicielstwo na woj. poznańskie, pomorskie, Dolny Śląsk, dla P.T. hurtowni, spółdzielni, konsumów

**Dom Handlowy**

# CZESŁAW BORKOWSKI - POZNAŃ

ulica Działowa 11 — Telefon 45-84

33197



POZNAŃ, AL. MARCINKOWSKIEGO 22  
tel. 38-46 38-48

Fabryki: Poznań-Staroleka tel. 33-13

Dębica

Produkujemy i dostarczamy  
opony i dętki  
samochodowe - samolotowe  
motocyklowe - rowerowe  
i do pojazdów konnych  
oraz  
pasy klinowe  
i inne artykuły techniczne

33207

Hurt Hurt  
**Płaszcz damskie**  
jesiennie-zimowe oraz gimnazjalne  
polecą 33012

Wytwórnia konfekcji damskiej  
**Fr. JACEK I SYN**  
Poznań, ul. Gołębia 5 I. ptr. — Telefon 29-74

Rej. Przedstawicielstwo na Woj. Poznańskie - Północ

»CENTRA«

Hurtownia Baterii — Latarek — Żarówek 9-388

ZBIGNIEW MAŁSKI — Poznań, św. Marcina 67 tel. 2076

# Okucia budowlane i meblowe

narzędzia stolarskie — piły tarczowe  
papier szlifacyjny w rolkach oraz gwoździe i armatury  
do pieców, piece żelazne, rury i kolana  
polecą najtaniej

**HURT POLSKI** 33446

POZNAŃ, WROCŁAWSKA 14. — TEL. 28-88



3459

**Sępiemu radykalnie**

szczury, myszy, karaluchy, prusaki, wrony, szkodniki polne i leśne oraz wszelkie robactwo domowe

**Odpluskwiamy** koszary, szpitale, hotele, mieszkania, gazem — również na prowincji

Posiadamy własne komory gazowe, w których odpluskwiamy tapczany, kanapy, fotele i inne meble

Środki ochrony roślin, krzewów i drzew owocowych

**„WIELCHEMIA”** Centrala dezynfekcji i dezynsekcji

Właśc. dypl. drog. Leonard Sauer

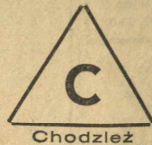
Poznań, Wielkie Garbary 29 - telefon 43-30



# Porcelanę - Porcelit

znanych Fabryk Chodzieskich

pod znakiem



Chodzież

Największy wybór  
znajdziesz tylko  
w F-mie

## T. H. B A R E Ł K O W S K I

Poznań, ul. Kraszewskiego 3 (rynek Jeżycki)

Telefon 64-07

Dojazd tramwajami 2, 5, 7

Telefon 64-08

9-337

**Wirówki  
Rowery**   
maszyny do szycia  
oraz części zapasowe  
POLECA  
**W. BUCHWALD**  
POZNAŃ, RATAJCZAKA 35

### Bank Handlowy w Warszawie Spółka Akcyjna

Rok założenia 1870

Kapitał zakładowy Zł 25.000.000.—

**Centrala tymczasowo w Łodzi ulica Piotrkowska nr. 74**  
Oddziały: w Bielsku, Częstochowie, Gdyni, Gliwicach, Kaliszu,  
Katowicach, Krakowie, Lublinie, Poznaniu, Radomiu, Sosnowcu, Warszawie,  
Włocławku i Wrocławiu.

BANK HANDLOWY W WARSZAWIE jest najstarszą instytucją kredy-  
tową w kraju i w obecnym ustroju gospodarczym bankiem finansu-  
jącym prywatne, średnie i mniejsze przedsiębiorstwa przemysłowe,  
prywatne hurtownie handlowe oraz niektóre spółdzielnie.

BANK HANDLOWY W WARSZAWIE udziela w tym zakresie wszelkiego  
rodzaju kredytów w rachunku bieżącym (kontokorentowym), dyskon-  
tuje weksle kupieckie obrotu towarowego, udziela gwarancji, wy-  
stawia akredytywy i wykonuje wszelkie w zakres bankowości wcho-  
dzące czynności.

BANK HANDLOWY W WARSZAWIE przyjmuje wszelkiego rodzaju  
wkłady, płatne za wypowiedzeniem lub bez wypowiedzenia, na ksią-  
żeczki wkładowe własnej emisji, opiewające na nazwisko lub na  
okaziciela, dowody lokacyjne itp.

BANK HANDLOWY W WARSZAWIE zaprasza w dobre zrozumiałym  
interese ogólnym gospodarki państwowej i w interesie utrwalenia  
naszej waluty, przynosiłców, kupców, rzemieślników oraz wszyst-  
kich obywateli do korzystania z jego usług w dziedzinie lokowania  
swych wolnych środków gotówkowych w jego placówkach.

BANK HANDLOWY W WARSZAWIE, chcąc umożliwić najszerzemu  
ogółowi korzystanie z obrotu bezgotówkowego, zwiększającego bez-  
pieczeństwo, przystąpił do wypuszczania asygnat kasowych, zastę-  
pujących obrót gotówkowy, płatnych okazicielowi asygnaty, oraz  
książeczek wkładowych o charakterze specjalnym, dla ułatwienia  
systematycznego zebrania większej kwoty na cele wczasowe, posa-  
gowe, podarunkowe itp.

BANK HANDLOWY W WARSZAWIE zwraca uwagę najszerzego ogółu  
obywateli na korzyści, wypływające z posługiwania się czekiem,  
książeczką wkładową, asygnatą kasową itp. dowodem lokacyjnym  
w miejsce gotówki, i wskazuje na zagwarantowaną w tym względzie  
tajemnicę bankową. Szczegółowych porad udziela oddziały.

9-361

Najlepsza  
i naprawdę...



POZNAŃ-SW. MARCIN 74 • TEL. 43 23  
Wystaw my na Targach Jesiennych 33413

**Worki, slenniki**  
**plachty nieprzemakalne**  
**pokrowce na samochody ciężarowe**  
**Fartuchy robocze, derki na konie**  
poleca  
**Poznańska Fabryka Worków**  
**i Wyrobów Łutowych**  
Poznań, Przemysłowa 33. Tel. 18-45  
Przyjmuje również worki do naprawy 32557

**Centrala Żarówek**  
**K. DONAT**  
przedstawiciel Państw. fabryki  
ogni i baterii  
**„CENTRA“**  
na Ziemię Lubuską  
Poznań, św. Marcin 63, telefon 12-87  
9-389

**Chłodnie elektryczne**  
dostarcza i remonty przewodząca  
**Antoni Skrzypczak**  
dypl. specjalista  
Poznań św. Marcin 27 33463  
Warsztaty telefon 44-24

**„METALOWNIA“**  
**WITOLD ZGORZELAK**  
Poznań, Strumykowa 19/20  
TELEFON 42-51  
wykonuje i dostarcza:  
Okucia budowlane do drzwi i okien  
w szlachetnych metalach. Okucia ko-  
lejowe — tramwajowe — pożarnicze  
— okrętowe. — Piekarniki żelazne  
pomiaru 12x18 dla mistrzy zdąskich.  
Specjalność: śruby gwintowe w mosią-  
dzu, stali, żelazie, ściśle według na-  
desłanych wzorów. Różne odlewy  
aluminium i mosiężne według nade-  
słanych modeli.  
**Dla Urzędów i Spółdzielni**  
**odpowiedni rabat**  
**Cferty na żądanie** 32775

## Materialy

na ubrania, kostiumy i płaszcze  
najkorzystniej poleca  
**Specjalny Skład Materiałów Bielskich**  
**W. Trojanowski, Poznań**  
Św. Marcin 18 Tel. 43-55

9-366

## „SPOŁEM“

Okręgowy Oddział Spożywczy  
w Poznaniu - ulica Składowa 4

Telefony: 14-72, 14-74, 14-75, 14-76 i 22-09

posiada stale na składzie i sprzedaje:

ARTYKUŁY SPOŻYWCZE, GOSPODARSTWA DOMOWEGO,  
WŁÓKIENNICZE, PAPIERNICZE i MATERIAŁY PIŚMIENNE

Duży wybór — ceny niskie 33205

W Poznaniu rozwozimy towary do magazynów odbiorców

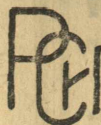
Po cenach  
konkurencyjnych  
poleca  
**Szczolki i pędzle**  
Wielkopolska  
Hurtownia  
**ST. STANOWSKI**  
Poznań, św. Marcin 501 p. Tel. 13-74  
Prowincja za zaliczeniem

**Sprzęt domowy** 32636  
**ZABAWKI**  
i WÓZKI  
DZIECIĘCE  
**M. Wolzakiewicz i Sna**  
POZNAŃ, ST. RYNEK 38/39 • TEL. 39-09  
PRZY UL. WIELKIEJ

**Pasta Elikwiv ODOL**  
Skład konsygnacyjny  
LAB. A. KOZŁOWSKIEGO  
o wyłączności na woj. poznańskie.  
**MGR H. NAPIERAŁA**  
Poznań, Grunwaldzka 43a, tel. 68-93  
CENNIKI NA ŻYCZENIE. 33303

Wallzy — Torebki damskie  
Artykuły szkolne  
poleca  
Wytwórnia artykułów podróży  
**A. FLORCZYK**  
Poznań, Kramarska 19/20 I. pr. 32786

**Wytwórnia**  
**Chem. Farmaceutyczna**  
**aptekarza E. Dalskiego**  
Poznań, ul. Sieroca 2 Telefon 30-23  
Preparaty galenowe  
tabletki i maście  
w tubach i w pudełkach.  
Chemikalia - przerobka  
z materiału dostarczonego. 33302



# PAŃSTWOWA CENTRALA HANDLOWA

**Centrala - Warszawa**

Ponad 200 Oddziałów i Agentur na obszarze całej Polski

## Sprzedaż hurtowa

konsumom oraz zalegalizowanym kupcom-detalistom artykułów przemysłu państwowego w dziedzinie

### tekstylii, papiernictwa, chemii, żelaza oraz produktów spożywczych

Oddział Wojewódzki w POZNANIU, ul. św. Marcina nr 65 — tel. 35-18, 44-65

9-347

### Specjalny Magazyn Obuwia

Tel. 35-73 **HELENA KOCZOROWSKA** Tel. 35-73

33412

Poznań, — św. Marcin 64

poleca w dużym wyborze obuwie damskie, męskie i dziecięce

### Plaszcze damskie zimowe

33408

w pięknych deseniach  
i najmodniejszych fasonach

poleca: **K. Żmudziński i Ska**  
Wytwórnia konfekcji damskiej  
Poznań, Przechylna 9 Tel. 70-87

**Ubezpieczenia**, zapewniając ochronę majątku,  
są dźwignią postępu gospodarczego i przyczyniają się  
do podniesienia stopy życiowej narodu.

## Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych

w Poznaniu, plac Ratajskiego 8

Działy ubezpieczeń:

ogniowy	pojazdy mechaniczne
gradowy	maszyny
odpowiedzialności cyw. praw.	chłomage
kradzież	szyby
nieszczęśliwe wypadki	zwierzęta

Reprezentacja ubezpieczeń transportowych.

**Inspektoraty** we wszystkich miastach powiatowych.

**Oddziały:** Bydgoszcz — Gorzów — Leszno — Ostrów — Poznań — Toruń  
Zielonagóra

9-352

Ministerstwo Przemysłu, Zjednoczenie Ceramiki  
Technicznej i Szlachetnej Okr. Centr. Radom

## Fabryki Porcelany i Porcelitu

w Chodzieży, Woj. Pozn.  
pod zarządem państwowym

### Fabryka Porcelany w Chodzieży

pod zarządem państwowym

produkuje:

porcelanę stołową  
galanterię porcelanową  
porcelanę techniczną  
porcelanę instalacyjno-montażową  
izolatory

Pierwsza w kraju

### Fabryka Porcelitu w Chodzieży

pod zarządem państwowym

produkuje:

stołową  
kompletne garnitury umywalniane  
galanterię  
artykuły teletechniczne  
wyroby specjalne dla różnych zawodów

Własny pawilon na Targach Poznańskich

9-354

**Meble** jak: SYPIALNIE KUCHNIE STOŁOWE URZĄDZENIA poleca MAGAZYN St. Janiak POZNAŃ RYBAKI NR.6 GABINETY BIUROWE okazujmie MEBLI

**SZTANDARY**  
Chorągwie - Paramenta kościelne  
poleca znana firma  
**JÓZEF ŁOWIŃSKI**  
Poznań, W. Garbary 45, tel. 39-05  
Liczne uznania za pracę  
31329

**A. Glaser i Syn**  
Biuro Techniczno-Handlowe  
Poznań, Fr. Ratajczaka 15 Telefon 27-39  
poleca  
ARMATURE do wody, pary i gazu  
MANOMETRY i termometry  
PASY napędowe i gury elewatorowe  
WEŻE gumowe i parciane  
ŁOŻYSKA kulkowe i rolkowe  
POMPY podwózkowe i ogrodowe  
SZCZELIWA różnego rodzaju oraz  
WSZELKIE ARTYKUŁY TECHNICZNE  
dla przemysłu i rolnictwa 33006

**ATOM**  
Wyroby papierowe  
K. Tomiak - Synowie  
Poznań, ul. Woźna 9 - Tel. 26-66  
Poleca  
Papiery wszelkiego rodzaju  
Torebki kolonialne, piekarskie i dla apłok  
imit. Ceraty Serwetki  
Etykiety wszelkiego rodzaju 33431  
Artykuły biurowe Segregratory, skoroszyty i t. d.  
Przybory szkolne  
Zesztyty - Bruliony

**Najnowsze modele futer**  
wykonane w własnej pracowni oraz bogato zaopatrzony dział  
**Konfekcji i Galanterii Damskiej**  
poleca firma 33010  
**Futro**  
Benon Kautsch  
Poznań, 27 Grudnia 4 Telefon 12-73

**Magazyn i Pracownia Futur**  
**JAGSZ**  
Poznań  
Al. Marcinkowskiego 21  
naprzeciw Banku Polskiego  
Poleca: Futra — Lisy — Blamy — Skóry,  
— 25 lat istnienia —  
33221

**Szko - Porcelana**  
**Naczynia**  
aluminiowe i emaliowane  
oraz  
**Piece, Rury i Kolana**  
poleca najtaniej  
**Fa Jan Deieeling i Ska**  
Poznań  
Szkołna 3 Telefon 41-51  
33017

**Wyroby RUBIN**  
PIERWSZORZĘDNEJ JAKOŚCI  
Grafia  
M. KRZYMAŃSKI, POZNAŃ  
K oronkarska 8 (Zawady) 33209 Tel. 33-57  
PASTY DO OBUWIA  
ZAPRAWA DO PODŁOG  
PEŃN DO CZYSZCZENIA

**Książki**  
naukowe, szkolne i powieściowe  
**Nuty - Mapy**  
poleca w wielkim wyborze  
**Księgarnia F. Czekalski**  
Poznań, Podgórna 10 - Tel. 35-46  
Kupujemy stale wszelkie książki polskie i w językach obcych  
33447

**Fabryka Pilników**  
ED. BENSCH  
Poznań, ul. Strumykowa 17-18  
Telefon 22-82  
przyjmuje pilniki do nacięcia  
Sprzedaje nacięte — Kupuje stare  
9.336

**Polska Spółka Obuwia „BATA”**  
w Radomiu  
zakupi  
1 maszynę elektryczną do mierzenia powierzchni skór miękkich  
Oferty prosimy składać w terminie do 1 października 1946 r. w Dyrekcji Fabryki „BATA”  
9.379 w Radomiu

**Hurtownia Kapeluszy**  
**Bracia Ludwig**  
Poznań, ul. Paderewskiego nr 1, I piętro  
31927

**E  
M  
K  
A**

Szan. Klientę uprzejmie zawiadamiamy, że z dniem 1. X. 46 r. otwieramy:  
**Hurtową Sprzedaż Zabawek**  
pod nazwą  
**„Dom Zabawek”**  
Poznań, 27 Grudnia 3 Tel. 13-20  
P. T. Odbiorców prosimy nadal o łaskawe poparcie.  
**Prat i Wolf**  
właśc. f-my „ROMYK” — Poznań, Krasszowskiego 16  
9.331

**WÓZKI DZIECIĘCE**  
ORAZ  
**ZABAWKI**  
w dużym wyborze, po cenach konkurencyjnych  
poleca:  
**f-ma „PROMYK”**  
9.332 Poznań, Krasszowskiego 16 tel. 73-94

**Parcele**  
kupię  
Oferty: Św. Marcin 66-67 m. 11. Tel. 48-24  
33094

**Z Poznania**  
do Bydgoszczy, Łodzi, Warszawy i Wrocławia  
oraz z powrotem  
Wszelkie transporty samochodowe i kolejowe  
załatwia sprawnie i terminowo  
**„Lloyd Wielkopolski”**  
PRZEDSIĘBIORSTWO EKSPEDYCYJNO - TRANSPORTOWE  
Poznań  
Biuro i Ekspedycja: ul. Kramarska 22 - Telefon nr 31-71  
Magazyn: ul. Kanałowa 1 - Telefon nr 68-85  
33350

**Towary krótkie i galanteryjne**  
poleca 33015  
**HURTOWNIA WŁOKNIENICZO-GALANTERYJNA**  
L. KONIECZNY  
POZNAŃ, DĄBROWSKIEGO 54

**Warsztaty samochodowe**  
Józef Zagórski  
**Punkt zbytu i obsługi**  
Państw. Centrali Zbytu Samochodów  
Poznań 32772  
Polna 32/42 — Telefon 17-50

**Bracia Lilpop Szulc i Ska**  
**Narzędzia i obrabiarki**  
do metali i drzewa  
Poznań, Czerwonej Armii 4  
Telefon 34-80  
32784

Poznań  
Wrocławska 30  
Wł. M. WŁODARCZAK  
telefon 26-52  
rok zał. 1926  
Sprzedaje i kupuje  
**aparaty i lampy radiowe**  
wszelkie przyrządy elektrotechniczne oraz instrumenty muzyczne  
gramofony, płyty i akumulatory motocyklowe, fortepiany, maszyny do szycia i pisania i aparaty fotograficzne.  
baterie anodowe stale świeże na składzie  
Badanie lamp radiowych na emisję a 10 zł  
Własne warsztady naprawy 33026

**STUDNIE**  
wiercone - domowe i przemysłowe  
**WODOCIĄGI**  
**POMPY**  
i samoczynne urządzenia pompowe  
**PAŁE BETONOWE**  
fundamentowe wykonuje  
**J. KOPCZYŃSKI i SP.**  
Przedsiębiorstwo wiercenia studzien i zakładania wodociągów  
Poznań, Marsz. Focha 127 Telefon 65-68  
33206

**Materace**  
sprężynowe w każdej ilości  
dostawca WYTWÓRNIA MATERACY  
**Skawia**  
POZNAŃ  
ŁOKOWA 20 - Tel. 2576  
33450

**Piece, płytki, wstawki kolana, garnki**  
i wszelkie art. lanożelazne  
**gwoździe, narzędzia, artykuły gospodarstwa domowego, siatki na parkany**  
poleca hurtowo  
**D/H. ZACHOD**  
uznany hurtowy skład sprzedaży  
Poznań, Dąbrowskiego 1  
Telefony 42-22 i 39-50  
33011

**FUTRO ELEGANCJA** to ZAUFANIE I GWARANCJA SPECJALNY MAGAZYN FUTER I REKAWICZEK WŁASNA PRACOWNIA

MARIAN URBANIAK  
POZNAŃ, MARSZ. FOCHA 28, narożnik Śniadeckich

33816

Lekarskie

Lekarz specjalista chorób płucnych A. Karas-B...
Malarze czeladnicy potrzebni. Walter, Koszka 7...

Wolne posady

Wykwalifikowanych karmalicy w celu...
Paana do 2 letniego dziecka...

Ciesiel

do ustawiania barierek od cieków...
Szweskich pomocników na dobę...

Wytwornia Cukrów

poszukuje Laboranta-specjaliste w „Irysach”

Zjednoczenie Stocznik Polskich

Gdańsk - Jana z Kolna 2 zatrudnia: Inżynierów, techników okrętowych...

Pomocnik fryzjera

ma stala wypłatę, może sie zglosic. Ul. Wierzbiciele 19.

Poszukuje chłopaka

do ogrodnictwa Fr. Smarzak, Daszyńskiego 77/8.

Krawiec i podroczna

potrzebni. Prusa 2 m. 19.

Krawcy

plwersozredni na mundury potrzebni jako dobrym wynagrodzeniem. Jakowskiego 27, m. 8

Chłopiec do posytek

moze sie zglosic. „Kobrat”, Dąbrowskiego 82.85.

Robotników przyjmie

„Kobrat”, Marsz. Focha 68.

Medycka, sista rutynowa

na stae. Krystyna, Fredry 6.

Kto sprzedzie owca wędze

Zgłoszenia 5-9 godz., Gąsiorowskich 12 m. 22.

Krawcy na mlarowa

prace renowacji potrzebne. Ruciołowska 4 m. 1.

Starza dziewczyna moze

pracowac do wszelkich prac domowych lubiacz dzieci potrzebna. - Drzewiecki, Wągrowiec, piekarnia.

Pomoc domowa uczelwa

biobnita specjaliste w „Irysach”, Winogrodny 141, parter. Szlag.

Szwecy na meska prace

potrzebni. M. Focha 144.

Dziewczyna z gotowaniem

potrzebna (przychodnia). Wierzbiciele 49 m. 1. Piekarnia.

Wytwornia Cukrów

poszukuje Laboranta-specjaliste w „Irysach”

Potrzebni kaczka na reczne

warsztaty do wyrobu klanin lanych. Tamże poszukuje pomocnicze sily do spulnowania. Limanowskiego (Spokojna) 29 m. 13.

Dziewczyna do prac domowych

do nauczyciela na przedmiotow. Zgłoszenia 19 m. 3. 33477

Krawcy i krawcowe

na konfeke meška potrzebni. 27 Grudnia 16 m. 8.

OGŁOSZENIA DROBNE

P. K. O. V. - 4499. Biuro Drwa Ogłoszeń czynne w dni powszednie od 8-miejnca do 13-tej, w soboty od 8-miejnca do 12-tej w Poznaniu oraz ul. Wapińskiego 10 i piętro - Tel. 64-75 - Za terminow druk ogłoszeń Administracja się odpowiada

Potrzebna gospodyni na wieś od 1 października. Warunki dobre. Zgłaszaciel Wierzbiciele 15 m. 5, od 15 do 16-tej.

Poszukuje kucharzki w domu 2 dni. Adres wskazuje „Głos Wielkopolski” nr 33469.

Chłopiec do posytek oraz leżący prac, starszy, młody poszukiwany. Zgłoszenia Bank Polityczkowy, Focha 47.

Urząd szewski potrzebny. M. Focha 62.

Krawiec czeladnik i spodniarz potrzebni. Sieracki, Matyjski 35 m. 1.

Maszynista biegła możliwie z stenografią zarządza. Zgłoszenia Dziennik Wierzbiciele 15 m. 1.

F. O. K. B. Baborowski przy Skamoty poszukuje zarządza (3 trzech) pomocników do jazdy, samojazdy, do obory zarodowej. 9-413

Poszukujemy formali oraz kucharzki. Zgłoszenia Kresko, pow. Międzyrzecze, ul. Kolej Zbyszynskiej. 9-412

Technik asystent dentystryczny pracujący w operatory i technice (metal, szauk) poszukuje od 16. 05. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 32798

DOM FILATELISTYCZNY

Jan Wilkowski Poznań, św. Marcina 18, tel. 27-81 Kupno - Sprzedaż - Zamiana ZNACZKÓW POCZTOWYCH oraz wszelkie w zakresie filatelistyki wchodzące transakcje 33.009

Poszukujemy zarządza na deputat i ogrodnika i kucharza-maszynista, i wiodarza do koni i pola, 10 rocznie na deputat z posylkami. Zgłoszenia Powiatowy Zarząd Państwowy Bukowiec poczta Bukowiec pow. Międzyrzecze. 9-418

Słuszarze, robotnicy maszynowi potrzebni zarządza. Zakłady Przemysłowe w Poznaniu, Ratajczaka 134, Art. 9-406

Murarzy przyjmujemy zarządza. Karty 23 m. 1 kat. - Budowlana, Ratajczaka 38. 9-405

Krawcowe plwersozredna w domu Oferty „Głos Wielkopolski” nr 33657

Dziewczyna do wszystkiego zarządza do trzech do czterech osób potrzebna. Zgłoszenia Biuro przy ul. Gąsiorowskich, Poznań, 9-405

Chłopiec do posytek zarządza. Zgłoszenia „Głos Wielkopolski” nr 33674

Słuszarz - mechanik na wszystkie pojazdy, specjalność gaz - generator zarządza. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 32268

Księgowy - bilansista, student Akademii Handlowej przyjmie odpowiednia posadę. Oferty Czytelnik, Armii Czerwonej 1 nr 33574

Pracownicy - bilansista, student Akademii Handlowej poszukuje odpowiedniej posady. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 33274

Słuszarz - tokarz - szlifierz, sła plwersozredna, 15 lat praktyki szuka posady. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 33493

Dyplomowany mistrz sluszarz, specjalista przy pracach instalacji, kanalizacji, za wszelkiego rodzaju pompy maszynowe, ponad 30 lat praktyki, obia posady. Int. „Gł. Wlkp.” nr 32618

Inteligentna panna, sympatyczna, uczelwa, lubiaczka ekspedycje lub inną, szuka posady. Wyjazd. Oferty „Gł. Wlkp.” nr 33585

Pracownicy kani, znajomość księgowości, stenografii, przy pracach biurowych, posiadający przed wojną różne powazne przedstawicielstwa krajowe i zagraniczne. Wyższe wykształcenie, zorganizowana biuro. Oferty „Pap”, Międzyńskiego 8, nr 33486

Kalkulator - student Akademii Handlowej i letnia praktyka, obeznany wszelkimi pracami biurowymi, przyjmie odpowiednią posadę. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 33604

Stenotypistka szuka posady. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 33586

Gospoia samodzielnia do biurowej pracy przy matiej rodzinie Poznaniu lub Gdyni. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 33574

Przedstawicielstwo na województwo poznanskie przy pracach biurowych, posiadający przed wojną różne powazne przedstawicielstwa krajowe i zagraniczne. Wyższe wykształcenie, zorganizowana biuro. Oferty „Pap”, Międzyńskiego 8, nr 33486

Inteligentna panna, sympatyczna, uczelwa, lubiaczka ekspedycje lub inną, szuka posady. Wyjazd. Oferty „Gł. Wlkp.” nr 33585

Pracownicy kani, znajomość księgowości, stenografii, przy pracach biurowych, posiadający przed wojną różne powazne przedstawicielstwa krajowe i zagraniczne. Wyższe wykształcenie, zorganizowana biuro. Oferty „Pap”, Międzyńskiego 8, nr 33486

Kalkulator - student Akademii Handlowej i letnia praktyka, obeznany wszelkimi pracami biurowymi, przyjmie odpowiednią posadę. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 33604

Stenotypistka szuka posady. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 33586

Gospoia samodzielnia do biurowej pracy przy matiej rodzinie Poznaniu lub Gdyni. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 33574

Przedstawicielstwo na województwo poznanskie przy pracach biurowych, posiadający przed wojną różne powazne przedstawicielstwa krajowe i zagraniczne. Wyższe wykształcenie, zorganizowana biuro. Oferty „Pap”, Międzyńskiego 8, nr 33486

Inteligentna panna, sympatyczna, uczelwa, lubiaczka ekspedycje lub inną, szuka posady. Wyjazd. Oferty „Gł. Wlkp.” nr 33585

Pracownicy kani, znajomość księgowości, stenografii, przy pracach biurowych, posiadający przed wojną różne powazne przedstawicielstwa krajowe i zagraniczne. Wyższe wykształcenie, zorganizowana biuro. Oferty „Pap”, Międzyńskiego 8, nr 33486

Kalkulator - student Akademii Handlowej i letnia praktyka, obeznany wszelkimi pracami biurowymi, przyjmie odpowiednią posadę. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 33604

Stenotypistka szuka posady. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 33586

Gospoia samodzielnia do biurowej pracy przy matiej rodzinie Poznaniu lub Gdyni. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 33574

Przedstawicielstwo na województwo poznanskie przy pracach biurowych, posiadający przed wojną różne powazne przedstawicielstwa krajowe i zagraniczne. Wyższe wykształcenie, zorganizowana biuro. Oferty „Pap”, Międzyńskiego 8, nr 33486

Inteligentna panna, sympatyczna, uczelwa, lubiaczka ekspedycje lub inną, szuka posady. Wyjazd. Oferty „Gł. Wlkp.” nr 33585

Pracownicy kani, znajomość księgowości, stenografii, przy pracach biurowych, posiadający przed wojną różne powazne przedstawicielstwa krajowe i zagraniczne. Wyższe wykształcenie, zorganizowana biuro. Oferty „Pap”, Międzyńskiego 8, nr 33486

Kalkulator - student Akademii Handlowej i letnia praktyka, obeznany wszelkimi pracami biurowymi, przyjmie odpowiednią posadę. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 33604

Ukuliernik, znajacy wyrob

ciukierkow, przyjmie posade. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 33468

Gospoia samodzielnia szuka posady do samotnej osoby na majetek lub na wyjazd. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 33509

Poszukuje posady placowcow, magazynier, portiera lub dozorca robot. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 33478

Plwersozredny fachowceluszarz, mechanik, specjalnosc przyrzadz, szynity poszukuje pracy. Oferty „Czytelnik”, Armii Czerwonej 1 nr 1223. 33597

Szachmistrz poszukuje pomocy, wykonam kazda prace. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 33475

Nauka

Kto udzieli angielskiego ktom panom okolic Rynku Wildcego 13 m. 1. „Głos Wielkopolski” nr 33578

Stenograf indywidualnie, zamiejscowym kursy slowne. Poznań, Sladeckich 11, m. 14. 33128

Poczta Kurs Handlowy rozpoczyna 1-go października. Fryw. Kursy Handlowe Smolnisk, ul. Wawrzyniaka 3. 5-303

Talców nowoczesnych wyuczca Adela Szuczek, wna - Jan Szuczek - Aleje Marcinowskiego 2a, parter. 32285

Kursy pisania na maszynie metoda slega wszystkim palcami. Piotr Poprzycki, aleje Marcinowskiego 26. Dla zamiejscowych kursy listowne. 32730

„RADIOMECHANIKA”

Poznań, św. Marcina 25. Telefon 12-38 ZAKUP - SPRZEDAŻ RADIOOBIORNIKÓW lamp radiowych - elektrolitów

Polca najtaniej 33404 Radioapary, lampy, baterie, snody, akumulatory, plyty gramofonow.

Szofer - mechanik na wszystkie pojazdy, specjalność gaz - generator zarządza. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 32268

Księgowy - bilansista, student Akademii Handlowej przyjmie odpowiednia posadę. Oferty Czytelnik, Armii Czerwonej 1 nr 33574

Pracownicy kani, znajomość księgowości, stenografii, przy pracach biurowych, posiadający przed wojną różne powazne przedstawicielstwa krajowe i zagraniczne. Wyższe wykształcenie, zorganizowana biuro. Oferty „Pap”, Międzyńskiego 8, nr 33486

Inteligentna panna, sympatyczna, uczelwa, lubiaczka ekspedycje lub inną, szuka posady. Wyjazd. Oferty „Gł. Wlkp.” nr 33585

Pracownicy kani, znajomość księgowości, stenografii, przy pracach biurowych, posiadający przed wojną różne powazne przedstawicielstwa krajowe i zagraniczne. Wyższe wykształcenie, zorganizowana biuro. Oferty „Pap”, Międzyńskiego 8, nr 33486

Kalkulator - student Akademii Handlowej i letnia praktyka, obeznany wszelkimi pracami biurowymi, przyjmie odpowiednią posadę. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 33604

Stenotypistka szuka posady. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 33586

Gospoia samodzielnia do biurowej pracy przy matiej rodzinie Poznaniu lub Gdyni. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 33574

Przedstawicielstwo na województwo poznanskie przy pracach biurowych, posiadający przed wojną różne powazne przedstawicielstwa krajowe i zagraniczne. Wyższe wykształcenie, zorganizowana biuro. Oferty „Pap”, Międzyńskiego 8, nr 33486

Inteligentna panna, sympatyczna, uczelwa, lubiaczka ekspedycje lub inną, szuka posady. Wyjazd. Oferty „Gł. Wlkp.” nr 33585

Pracownicy kani, znajomość księgowości, stenografii, przy pracach biurowych, posiadający przed wojną różne powazne przedstawicielstwa krajowe i zagraniczne. Wyższe wykształcenie, zorganizowana biuro. Oferty „Pap”, Międzyńskiego 8, nr 33486

Kalkulator - student Akademii Handlowej i letnia praktyka, obeznany wszelkimi pracami biurowymi, przyjmie odpowiednią posadę. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 33604

Stenotypistka szuka posady. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 33586

Gospoia samodzielnia do biurowej pracy przy matiej rodzinie Poznaniu lub Gdyni. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 33574

Przedstawicielstwo na województwo poznanskie przy pracach biurowych, posiadający przed wojną różne powazne przedstawicielstwa krajowe i zagraniczne. Wyższe wykształcenie, zorganizowana biuro. Oferty „Pap”, Międzyńskiego 8, nr 33486

Inteligentna panna, sympatyczna, uczelwa, lubiaczka ekspedycje lub inną, szuka posady. Wyjazd. Oferty „Gł. Wlkp.” nr 33585

Pracownicy kani, znajomość księgowości, stenografii, przy pracach biurowych, posiadający przed wojną różne powazne przedstawicielstwa krajowe i zagraniczne. Wyższe wykształcenie, zorganizowana biuro. Oferty „Pap”, Międzyńskiego 8, nr 33486

Kalkulator - student Akademii Handlowej i letnia praktyka, obeznany wszelkimi pracami biurowymi, przyjmie odpowiednią posadę. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 33604

Stenotypistka szuka posady. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 33586

Gospoia samodzielnia do biurowej pracy przy matiej rodzinie Poznaniu lub Gdyni. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 33574

Przedstawicielstwo na województwo poznanskie przy pracach biurowych, posiadający przed wojną różne powazne przedstawicielstwa krajowe i zagraniczne. Wyższe wykształcenie, zorganizowana biuro. Oferty „Pap”, Międzyńskiego 8, nr 33486

Inteligentna panna, sympatyczna, uczelwa, lubiaczka ekspedycje lub inną, szuka posady. Wyjazd. Oferty „Gł. Wlkp.” nr 33585

Pracownicy kani, znajomość księgowości, stenografii, przy pracach biurowych, posiadający przed wojną różne powazne przedstawicielstwa krajowe i zagraniczne. Wyższe wykształcenie, zorganizowana biuro. Oferty „Pap”, Międzyńskiego 8, nr 33486

Kalkulator - student Akademii Handlowej i letnia praktyka, obeznany wszelkimi pracami biurowymi, przyjmie odpowiednią posadę. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 33604

Stenotypistka szuka posady. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 33586

Gospoia samodzielnia do biurowej pracy przy matiej rodzinie Poznaniu lub Gdyni. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 33574

Przedstawicielstwo na województwo poznanskie przy pracach biurowych, posiadający przed wojną różne powazne przedstawicielstwa krajowe i zagraniczne. Wyższe wykształcenie, zorganizowana biuro. Oferty „Pap”, Międzyńskiego 8, nr 33486

Inteligentna panna, sympatyczna, uczelwa, lubiaczka ekspedycje lub inną, szuka posady. Wyjazd. Oferty „Gł. Wlkp.” nr 33585

Pracownicy kani, znajomość księgowości, stenografii, przy pracach biurowych, posiadający przed wojną różne powazne przedstawicielstwa krajowe i zagraniczne. Wyższe wykształcenie, zorganizowana biuro. Oferty „Pap”, Międzyńskiego 8, nr 33486

Kalkulator - student Akademii Handlowej i letnia praktyka, obeznany wszelkimi pracami biurowymi, przyjmie odpowiednią posadę. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 33604

Stenotypistka szuka posady. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 33586

Gospoia samodzielnia do biurowej pracy przy matiej rodzinie Poznaniu lub Gdyni. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 33574

Meble, sypialnie, jadalnie

oraz kuchnie w duzym wyborze. Po cenach niskich polca Przybyski, Szewska 20. 9-258

Lampy karbidowe, palniki pricea St. Majchrzak, św. Marcina 6 I. 32778

Roentgen

Kwarcowi, Soluxy, Diatermie, Panostoly, sprzedaje „ZETHA”

Bytom, Brzezinska 13, tel. 23-92 9-278

Kamienica IV piętrowa, składowa, mieszkaniowa - cena 1.000.000, sprzedaje Metelski, św. Marcina 15, tel. 14-22. 32760

Kamienica IV piętrowa, składowa, mieszkaniowa - cena 1.000.000, sprzedaje Metelski, św. Marcina 15, tel. 14-22. 32760

Wielki wypror parcel polce i poszukuje Metelski, św. Marcina 15, tel. 14-22. 32760

Kamienica III piętrowa, trzy składowe, centrum, cena 3.000.000, sprzedaje Metelski, św. Marcina 15, tel. 14-22. 32760

Wielki wypror parcel polce i poszukuje Metelski, św. Marcina 15, tel. 14-22. 32760

Kamieniec czteropiętrowy, nowa, nie oskankane wolno, okazje tylko sprzedawca „Union”, Rzeczypospolitej 4. 32527

Nakrycia stolowe

niklowane, nierdzewne, polca POZNAŃ Traugutta 29a

Wysylam cenniki 32769

Kamieniec czteropiętrowy, centrum, okazje tylko sprzedawca „Union”, Rzeczypospolitej 4. 32527

Koła i osie wielkoza do wozów szarynowych - platform 3 i 4 calowe oraz na przewozy 33. 32515

Parcele kupuje - sprzedaje „Union” Poznań, Rzeczypospolitej 4. Telefon 11-69. 32628

Kamieniec za 2.500.000 w Poznaniu z ple. Kato wie „Tranzyt Krajowy”. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 33622.

Parcele kupuje - sprzedaje „Union” Poznań, Rzeczypospolitej 4. Telefon 11-69. 32628

Kamieniec za 2.500.000 w Poznaniu z ple. Kato wie „Tranzyt Krajowy”. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 33622.

Parcele kupuje - sprzedaje „Union” Poznań, Rzeczypospolitej 4. Telefon 11-69. 32628

Kamieniec za 2.500.000 w Poznaniu z ple. Kato wie „Tranzyt Krajowy”. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 33622.

Parcele kupuje - sprzedaje „Union” Poznań, Rzeczypospolitej 4. Telefon 11-69. 32628

Kamieniec za 2.500.000 w Poznaniu z ple. Kato wie „Tranzyt Krajowy”. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 33622.

Parcele kupuje - sprzedaje „Union” Poznań, Rzeczypospolitej 4. Telefon 11-69. 32628

Kamieniec za 2.500.000 w Poznaniu z ple. Kato wie „Tranzyt Krajowy”. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 33622.

Parcele kupuje - sprzedaje „Union” Poznań, Rzeczypospolitej 4. Telefon 11-69. 32628

Kamieniec za 2.500.000 w Poznaniu z ple. Kato wie „Tranzyt Krajowy”. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 33622.

Parcele kupuje - sprzedaje „Union” Poznań, Rzeczypospolitej 4. Telefon 11-69. 32628

Kamieniec za 2.500.000 w Poznaniu z ple. Kato wie „Tranzyt Krajowy”. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 33622.

Parcele kupuje - sprzedaje „Union” Poznań, Rzeczypospolitej 4. Telefon 11-69. 32628

Kamieniec za 2.500.000 w Poznaniu z ple. Kato wie „Tranzyt Krajowy”. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 33622.

Parcele kupuje - sprzedaje „Union” Poznań, Rzeczypospolitej 4. Telefon 11-69. 32628

Kamieniec za 2.500.000 w Poznaniu z ple. Kato wie „Tranzyt Krajowy”. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 33622.

Parcele kupuje - sprzedaje „Union” Poznań, Rzeczypospolitej 4. Telefon 11-69. 32628

Kamieniec za 2.500.000 w Poznaniu z ple. Kato wie „Tranzyt Krajowy”. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 33622.

Parcele kupuje - sprzedaje „Union” Poznań, Rz

TEATR Aktora i Lalki w Poznaniu... „SZEWCZYK DRATEWKA“

Flic, koce, skóry, kapełki... Kamilenka... Filc - koce - skóry...

Biblioteka okazała, styl. Fotki wzięły gabinet... Zamięnię 3 pokoje z kuchnią...

Zamięnię 2 pokoje z kuchnią... Poszukiwiec dwóch pokoi z kuchnią...

Dobrane zaplace za pokój ładnie umeblowany... Studentka poszukuje pokoju umeblowanego...

Studentka poszukuje skromnego pokoju... Pokoju umeblowanego dla pana...

Ulewiałam zagubioną kartę rejestracyjną... WYAGNODZENIE! Kto wskazuje z byłych pracowników...

Spalno dwumiesięczny do sprzedania... Kociół Hóntsch „O“ do kłilkupokoju...

Tekturę do wyrobu papy dachowej... Kupuje używane meble... Samochód 1-1,5 tony...

Handlowiec, solidny, starszy kawaler... Przystąpię do spółki handlu... Handlowiec posiadający biuro...

Kupiec poszukuje pilnie dużego pokoju umeblowanego... Próżnego pokoju, z osobnym wejściem...

Kupiec poszukuje pilnie dużego pokoju umeblowanego... Próżnego pokoju, z osobnym wejściem...

Dozwolę osobisty nr 1108 ulewiałam, Agnieszka Hamrol, Toruń... Ulewiałam legitymację ubezpieczalni Społecznej...

Zgubione świadectwo tymczasowe na konia... Zgubiono 19. 9. przy ul. M. Focha...

Dom Radiowy - Z. Kolasa Poznań, św. Marcina 45a - tel. 39-56

Ważne hydrauliczne, suchotazone i w brykach... Płec kapełkowy automat...

Radiooborniki, lampy radiowe... Kupuje skóry, podzewski...

Kupujemy - Sprzedajemy Materiały na ubrania... Hoppel & Perczynski

Wózek dziecięcy w dobrym stanie... Kupię przedzę białana, placę najniższe ceny...

Wspólnika - kowala do warsztatu... Kupię przedzę białana, placę najniższe ceny...

Wspólnika - kowala do warsztatu... Kupię przedzę białana, placę najniższe ceny...

Wspólnika - kowala do warsztatu... Kupię przedzę białana, placę najniższe ceny...

T. Kalużny ul. Dąbrowskiego 41a poleca najkorzystniej: elegancie modne damskie torbki...

Miernicze Instrumenty, sprzęt również zeszyty, osobne listki...

Kupię przedzę białana, placę najniższe ceny... Karakuty dobry stan...

Kupię przedzę białana, placę najniższe ceny... Karakuty dobry stan...

Kupię przedzę białana, placę najniższe ceny... Karakuty dobry stan...

Kupię przedzę białana, placę najniższe ceny... Karakuty dobry stan...

Kupię przedzę białana, placę najniższe ceny... Karakuty dobry stan...

Wózek elegancki. Koźła 20 m. 3... Prąd do butek sprzedam...

Biuro maszyn, pianina normalne i długie... Beżki żelazne 300 litr...

Biuro maszyn, pianina normalne i długie... Beżki żelazne 300 litr...

Biuro maszyn, pianina normalne i długie... Beżki żelazne 300 litr...

Biuro maszyn, pianina normalne i długie... Beżki żelazne 300 litr...

Biuro maszyn, pianina normalne i długie... Beżki żelazne 300 litr...

Biuro maszyn, pianina normalne i długie... Beżki żelazne 300 litr...

Sprzedam samochód ciężarowy marka Bover... Kupna

Worki stała kupuje młyn. Mąka, kasza, groch... Kupujemy kalafonie...

Worki stała kupuje młyn. Mąka, kasza, groch... Kupujemy kalafonie...

Worki stała kupuje młyn. Mąka, kasza, groch... Kupujemy kalafonie...

Worki stała kupuje młyn. Mąka, kasza, groch... Kupujemy kalafonie...

Worki stała kupuje młyn. Mąka, kasza, groch... Kupujemy kalafonie...

Worki stała kupuje młyn. Mąka, kasza, groch... Kupujemy kalafonie...

Kupno, sprzedaż, naprawa MASZYN BIUROWYCH... Kalkiel szkolna, naukowa...

Kupno, sprzedaż, naprawa MASZYN BIUROWYCH... Kalkiel szkolna, naukowa...

Kupno, sprzedaż, naprawa MASZYN BIUROWYCH... Kalkiel szkolna, naukowa...

Kupno, sprzedaż, naprawa MASZYN BIUROWYCH... Kalkiel szkolna, naukowa...

Kupno, sprzedaż, naprawa MASZYN BIUROWYCH... Kalkiel szkolna, naukowa...

Kupno, sprzedaż, naprawa MASZYN BIUROWYCH... Kalkiel szkolna, naukowa...

Kupno, sprzedaż, naprawa MASZYN BIUROWYCH... Kalkiel szkolna, naukowa...

Wielkie materiały - podzewski zakup... W. Trojanowski

Wielkie materiały - podzewski zakup... W. Trojanowski

Wielkie materiały - podzewski zakup... W. Trojanowski

Wielkie materiały - podzewski zakup... W. Trojanowski

Wielkie materiały - podzewski zakup... W. Trojanowski

Wielkie materiały - podzewski zakup... W. Trojanowski

Wielkie materiały - podzewski zakup... W. Trojanowski

Redakcja - Wyspińskiego 10... Redaktor naczelny: Jan Zagierski

Redakcja - Wyspińskiego 10... Redaktor naczelny: Jan Zagierski

Redakcja - Wyspińskiego 10... Redaktor naczelny: Jan Zagierski

Redakcja - Wyspińskiego 10... Redaktor naczelny: Jan Zagierski

Redakcja - Wyspińskiego 10... Redaktor naczelny: Jan Zagierski

Redakcja - Wyspińskiego 10... Redaktor naczelny: Jan Zagierski

Redakcja - Wyspińskiego 10... Redaktor naczelny: Jan Zagierski

Redakcja - Wyspińskiego 10, 1 piętro... Redaktor naczelny: Jan Zagierski